

Lacjalan Leimo

N:o 7-8 2016 7€

**Arvotalo
kaipaa
korjaajaa
Uhtualla**

SISÄLTÖ

Aila-Liisa Laurila: Vuokkiniemestä tuli ensi vuoden suomalais-ugrilainen kulttuuripääkaupunki	112
Aila-Liisa Laurila: Uhtuan Lamminpohjaan nousi kylän omasta historiasta kertova tietotaulu	114
Aila-Liisa Laurila: Mobergin talo kaunistui Uhtualla, mutta Siivikon talo kaipaa kipeästi korjaajaa	118
Aila-Liisa Laurila: Presidenttien kipakat puheet värittivät Lahden suomalais-ugrilaista kokousta	120
Aila-Liisa Laurila: Olga Gokkoeva ja Nadja Kalmykova tekevät työtä Kinnermäen pitämiseksi elossa	124
Eeva-Kaisa Linna: Karjalan kieltä opittiin tänä kesänä Pääjärvellä pidetyllä kielikurssilla	126
Matti Törhönen: Riitta Huttu kirjoitti kirjan kauppiana elämäntyönsä tehneestä Maria Kinoksesta	130
Sergei Karpov: Kalevala-kävely lähti Sammatin Paikkarista ja kulki halki Suomen Vienan Karjalaan	134
Laukunkantajat: Vienalaisjuuris Eeva-Kaisa Linna ja Valentina Karakina keskustelevat karjalaisuudesta	138
Kilpailu: Sivistysseuran Kemin alaosasto julistaa kirjoituskilpailun itäkarjalaisjuurisille nuorille aikuisille	140

Karjalan Heimo

Karjalan Sivistysseura ry:n
jäsenlehti ja äänenkannattaja

– Kieltä ja kulttuuria vuodesta 1906 –

Seura perustettiin vuonna 1906 nimellä Wienan Karjalaisten Liitto. Vuonna 1917 seuran nimeksi tuli Karjalan Sivistysseura ry. Seuran tarkoituksena on itä- ja rajakarjalaisen kielen ja kulttuurin vaaliminen sekä sivistystyön tekeminen. Seura pyrkii ylläpitämään karjalaista perinnettä ja heimohenkeä sekä lujittamaan karjalaista itsetuntoa.

Karjalan Sivistysseura ry:n jäseneksi pääsee jokainen hyvämaineinen kansalainen. Jäsenmaksuun sisältyy *Karjalan Heimo* -lehti. Tervetuloa jäseneksi, lehden tilaajaksi ja lukijaksi sekä karjalais-kalevalaisen kulttuurin harrastajaksi.

Lisätietoja seuran toiminnasta www.karjalansivistysseura.fi

Kannen kuva:

Uhtuan kesä tarjosi elämyksiä vieraille.

Kuvaaja:

Aila-Liisa Laurila

Tarjoa juttua lehteen

Karjalan Heimossa julkaistaan toimituksen harkinnan mukaan myös lukijoiden kirjoituksia sekä karjalais-yhdistysten ja sukuseurojen tapahtumailmoituksia.

Karjalan Heimon aikataulua vuonna 2016

Lehden numero	Aineisto toimitukseen	Taitto alkaa	Lukijoilla (viikko)
9-10	24.09.	26.09.	42
11-12	12.11.	14.11.	49

paatoimittaja@karjalanheimo.fi

Karjalan Leimo

Vuonna 1906 ilmestyi lehden ensimmäinen näytenumero nimellä Karjalaisten Pakinoita

Toimitus

Päätoimittaja Aila-Liisa Laurila
0400 755 907
paatoimittaja@karjalanheimo.fi
Lapinkaari 20 B 23, 33 180 Tampere
www.karjalanheimo.fi

Ulkoasu

Marita Salonen
Piilku-Tuotanto Oy, Tampere

Ilmestyminen

Lehti ilmestyy 6 kertaa vuodessa, kaksoisnumeroina, 97. vuosikerta.

Ilmoitushinnat

Takakansi 490 €, sisäkannet II ja III 450 €, 1/1 s. 430 €, 1/2 s. 300 €, 1/3 s. 235 €, 1/4 s. 185 €, 1/6 s. 140 €, 1/8 s. 115 €

Ilmoitusten toimitusosoite

paatoimittaja@karjalanheimo.fi

Lehden tilaaminen ja osoitteenmuutokset

Karjalan Sivistysseura ry
Luotsikatu 9 D
00160 Helsinki
puhelin (09) 171 414
toimisto@karjalansivistysseura.fi
www.karjalansivistysseura.fi
Toimisto palvelee ti ja to klo 10-15, heinäkuussa suljettuna.

Tilauhintajäsenmaksu

Lehden tilaushintana 40 € / vuosi.
Yhdistyksen jäsenmaksu on 32 €, opiskelijajäsenet 15 € ja lehti sisältyy jäsenetuna jäsenmaksuun.

Pankkiyhteys

Danske Bank
IBAN: FI92 8000 1500 0617 19
BIC/SWIFT: DABAFIHH

Julkaisija

Karjalan Sivistysseura ry
Julkaisu- ja toimikunnan puheenjohtaja
Senni Timonen
www.karjalansivistysseura.fi

Painopaikka

Libris Oy

Oikeudet muutoksiin pidätetään.

ISSN 0449-8828

Helsingissä 10. elokuuta 2016

Antakaa status karjalalle

Karjalan parlamentilla eli tasavallan lakia säätävällä kokouksella oli heinäkuun puolivälissä erittäin tärkeä kokous. Se äänesti karjalan kielen asemasta eli virallisesta statuksesta tasavallassa venäjän rinnalla. Tarkkaan ottaen parlamentti äänesti perustuslain muuttamisesta niin, että se voisi itsenäisesti päättää virallisen aseman myöntämisestä alueen alkuperäiselle kansalliskielelle.

Tasavallan nykyisen perustuslain mukaan karjala voi saada virallisen aseman vain kansanäänestyksen kautta. Kansanäänestys tarkoittaa yleisiä vaaleja, joissa kaikki alueen asukkaat voivat äänestää. Karjalankieliset eivät usko saavansa kielelleen virallista asemaa tätä kautta, sillä vain vajaa kymmenen prosenttia väestöstä on virallisesti karjalaisia. Vuoden 2010 väestönlaskennan mukaan karjalaisia on kuitenkin noin 45 000 ja olisi kohtuullista, että heidän omalla kielellään olisi virallinen asema heidän omassa kotimaassaan.

Aivan toivoton tilanne ei ehkä kuitenkaan ole. Karjalan kielen aseman virallistamista kannattaa selvästi suurempi joukko kuin vain kansallisuudekseen karjalan itse ilmoittaneet. Parlamentin heinäkuuisessa äänestyksessä kaikkiaan 45:stä paikalla olleesta edustajasta 28 äänesti muutoksen puolesta, kuusi oli vastaan ja 11 jätti äänestämättä. Ehdotuksen läpimenoon olisi tarvittu 30 edustajaa. Tosin, kun äänestys vielä saman tien uusittiin, kannattajien määrä putosi parilla.

On hyvä huomata, että esimerkiksi presidentti **Vladimir Putinin** Yhtenäinen Venäjä -puolueen edustajat, kuten monet muutkin, ovat perustuslain muuttamisen kannalla. Karjalaislähteiden mukaan vain Liberaalidemokraattisen puolueen eli **Vladimir Žirinovskin** johtaman puolueen edustajat vastustavat uudistusta avoimesti. Rehellisesti sanoen, on anteeksiantamatonta, että peräti 11 edustajaa äänesti tyhjää!

Perustuslain muutosesitys on mahdollista nostaa uudelleen käsiteltäväksi vuoden kuluttua. Silloin päättäjäkunta on varmasti ainakin osittain vaihtunut toiseksi, koska Venäjällä käydään sekä paikalliset että yleiset vaalit 18. syyskuuta.

Karjalan kielelle kuuluu virallinen asema Karjalan tasavallassa. Se ei tarkoita väistämättä sitä, että vepsälle ja suomellekin pitäisi sen jälkeen sama status myöntää, koska vepsäläisiä kyllä on myös Leningradin alueella ja suomella on oma valtio – Suomi.

Esimerkiksi Komin tasavallassa oli hetken aikaa jopa voimassa laki, jonka mukaan kaikkien asukkaiden on pakollista oppia komia. Se olisi jo liikaa Karjalassakin, mutta karjalaisille kuuluu oma virallinen karjala.

AILA-LIISA LAURILA
Päätoimittaja

Vuokkiniemen edustajia kilpailussa olivat Sari Heimonen (vas.) ja Jelena Bjulko, joita nykyisen kulttuuripääkaupungin, Unkarin Iszkaszentgyörgyn edustajat husaari-Ferenc ja Dániel Waliduda onnittelevat.

Vuokkiniemi, ensi vuoden

Odotettu ja toivottu Vuokkiniemen valinta vuoden 2017 suomalais-ugrilaiseksi kulttuuripääkaupungiksi oli sittenkin yllätys, kun tittelistä kilpailivat sellaiset suomalaiset paikkakunnat kuin Kuhmo Juminkekoineen ja Kymenlaakson Sippola.

Vuokkiniemestä tulee viides suomalais-ugrilainen kulttuuripääkaupunki. Vienankarjalaisen kylän presentaation esittivät tuomaristolle Vuokkiniemen kyläpäällikkö **Jelena Pjulko** ja vienalaisjuurinen **Sari Heimonen** Muhokselta. Pääteemaksi he olivat valinneet karjalan kielen, jota Vuokkiniemessä yhä puhutaan, mutta kie-

len asema on yhä tukalampi ja vaikeampi. Esittelyvideo alkoi todella vaikuttavasti **Raija Zabrudskajan** komealla joikumisella. Ääni kuului taustalla koko videon ajan. Kuvissa nähtiin Vuokkiniemen kauniita maisemia lintuperspektiivistä, kirkkoa, kylää, Kuittijärveä, Ontsin aukiota ja muuta.

– Karjala on ainoa tasavalta Venäjällä, jossa karjalaisten omalla äidinkielellä ei ole

virallista asemaa, esittelijät huomauttavat.

Esityksessä käytiin lävitse Vuokkiniemen historiaa **Sakari Topelius** vanhemmasta **Elias Lönnrotiin**, mutta historiaan ei jumituttu liian pitkäksi aikaa. Kylätalo, museo ja koulu pääsivät esiin, samoin kuin erilaiset pruasniekat, joita kylässä vietetään säännöllisesti.

Poikkeuksena muista kilpailijoista Vuokkiniemi pystyi esittämään myös suunnitelman kulttuuripääkaupunkivuoden rahoittamisesta. Sen mukaan puolet tulee Kostamuksen kaupungilta, 25 prosenttia eri kulttuuriyhteisöiltä ja 25 prosenttia erilaisilta sponsoreilta. Kokonaisbudjetiksi arvioitiin noin 50 000 euroa.

Kuhmon parhaita puolia esitteli Juminkeossa koordinaattorina työskentelevä **Olga Zaitseva** ja Kouvolan Sippolaa eli en-

Tuomaristo

Suomalais-ugrilaisen kulttuuripääkaupunkikilpailun järjestää nuorisojärjestö MAFUN kumppaneineen. Valinnan tehneeseen tuomaristoon kuuluivat:

- ▶ Käbi Suvi, Nuorisojärjestö MAFUNin puheenjohtaja
- ▶ Annela Laaneots, aiemman kulttuuripääkaupungin Obinitsan tiedotusjohtaja
- ▶ Svetlana Kolchurina, MAFUN-järjestön edellinen puheenjohtaja ja tutkija
- ▶ Daniel Waliduda, nykyisen kulttuuripääkaupungin Iszkaszentgyörgyn projektijohtaja
- ▶ Zsolt Lengyel, unkarilaisen Pannonian yliopiston emeritusprofessori Veszprémistä
- ▶ Ari Burtsoff, suomalaisen Tverinkarjalaisten ystävät ry:n puheenjohtaja

Vuokkiniemen presentaation esittelivät tuomaristolle Sari Heimonen (oik.) ja Jelena Pjulko. Kuhmon esityksen pitänyt Olga Zaitseva palkittiin kunniakirjalla.

kulttuuripääkaupunki

tistä Anjalankoskea udmurtti-taustainen **Eduard Khakimov**.

Vuokkiniemen voiton selvittyä kylän esittelijöiden jännittyneet ilmeet vaihtuivat helpottuneen iloisiksi, ja he halasivat ja rutistivat toisiaan lujasti. Vuokkiniemi osallistui kilpailuun toista kertaa ja nyt voitto tuli kotiin. Kilpailuidean keksijänä pidettävä virolainen **Oliver Loode** toivoi, että Vuokkiniemi voisi ensi vuonna kehittää ja parantaa suomalais-ugrilaisten kansojen yhteenkuuluvuutta ja yhteistyötä.

Sari Heimonen keskittyi ajattelemaan pääteemaksi otettua kielikysymystä ja karjalan kielen asemaa.

– Tuntuu, että työ tulee kantamaan hedelmää, että saamme tällä tavalla kieliasiaa eteenpäin. Toimintaa suunnataan erityi-

sesti lapsille ja nuorille, mutta tietenkin myös vanhuksille ja kaikille. Meidän pitää osoittaa, että karjala on arvokas kieli ja sitä voi käyttää kaikissa tilanteissa joka päivä.

– Nyt täytyy pohtia myös työnjakoa, koska toimijat ovat kahdessa maassa. Onneksi vielä on aikaa ennen kuin vuosi 2017 alkaa, hän sanoi.

Heimonen ja Pjulko tunnustivat, että venäjän koululakeihin ei tämän nimityksen kautta voi vaikuttaa, mutta kulttuuripääkaupunkivuodeksi on kehitettävä muita keinoja. Kulttuuria, toimintaa ja tapahtumia Vuokkiniemessä on jo valmiina, mutta niiden lisäksi tuotettava lisää sellaista, mikä näkyy ja saa aikaan myönteisen ilmiön.

Tämän vuoden kulttuuripääkaupunki, Unkarin Iszkaszentgyörgy toi Helsinkiin ison

ryhmän tanssijoita sekä paikallisen husaariklubin edustajan ja esille paikkakunnan tilkkutyökerhon taidokkaita käsittä. Päivän lopuksi saatiin myös maistaa lasilliset unkarilaista viiniä ja pälinkää.

Balassi-instituutissa eli Unkarin kulttuuri- ja tiedekeskuksessa pidetyssä valintatilaisuudessa oli läsnä myös Unkarin uusi, juuri työnsä aloittanut Suomen-suurlähettiläs **Vincze Szalay-Bobrovinczky**. Hän piti erikoisena ja hienona, että yliopisto-opiskelijat ovat saaneet aikaan tällaisen hienon kulttuurikononaisuuden. Suurlähettiläs lupasi myös opiskella suomen kielen yhtä hyvin kuin kulttuurikeskuksen johtaja **Gábor Richly**, joka piti osan puheenvuorostaan suomeksi.

AILA-LIISA LAURILA

UHTUA-SEURA 25 VUOTTA

Lamminpohja sai oman tietotaulun kesäpruasniekassa

Laukkukauppa oli ainut rahantienoamini ta elohjiämini keino. Suomeh vietiä jyvää, kankahie, niekloja, mahorkkua, muilua. Karjalah tuotih tulitikkuja, ruutia, kahvie, viinua, työkaluja. Näin kertoo tietotaulu, joka avattiin juhlallisesti Uhtuan Lamminpohjassa 10. heinäkuuta.

Lamminpohjan starinoita -pruasniekkaa pääsi juhlistamaan ryhmä Suomesta saapuneita Uhtua-seuran 25-vuotisjuhlamatkaan osallistuneita vieraita.

Tietotaulun pystyttäjä on Karjalan Sivistysseuran tukemana Uhtua-seuran sisarjärjestö Uhtu-seura, jonka puolesta juhlassa puhuivat puheenjohtaja **Valentina Kovalenko** ja seura-aktiivi **Galina Gerasimova**. Seura on jo aiemmin pystyttänyt vastaavia tauluja Uhtuan muihin osiin.

Uusimman taulun mukaan Lamminpohjan laukkukauppiaita olivat **Andronovit**, **Safronovit**, **Afanasjevit** ja monet muut. Taulussa on myös kaksi karttaa ja valokuvia muun muassa Siivikon talosta, lentosemasta ja laukkukauppiaista. Avajaispuheissa muisteltiin myös Uhtuan neuvosto-aikaista historiaa.

– Uhtuassa oli kolme kolhoosia, joista yksi sijaitsi Lamminpohjassa. Oli navettoja ja peltoja, viljeltiin perunaa, kurkkua, kaalia ja porkkanaa. Sodan jälkeen melkein siinä samassa alettiin palata evakosta. Lastenkoti tehtiin törmälle ja lapsia kerättiin sinne koko Kalevalan piirin alueelta. Naiset tekivät töitä kolhooseissa, Valentina Kovalenko kertasi historiaa.

Puhujan mukaan suuret muutokset alkoi-

vat vuonna 1956, jolloin Suomalais-Karjalainen Neuvostotasavalta muutettiin Karjalan Autonomiseksi Sosialistiseksi Neuvostotasavallaksi.

Sadat perheet joutuivat muuttamaan suuriin taajamiin, kun perspektiivittömiksi arvioidut kylät autioitettiin ja tuhottiin. Kouluissa alettiin opettaa vain venäjäksi ja suomen puhuminen kiellettiin. Silloin perustettiin myös Pohjolan Pojat -niminen työkommuuni.

Karjalan Kansallisuuspolitiikan ministeriö on antanut apua taulun toteuttamiseen, mutta hallinnon edustajia ei juhlassa nähty. Sen sijaan paikalla oli joukko Lamminpohjan vanhimpia asukkaita, kuten 89-vuotias **Vera Matvejevna** o.s. **Kuusiniemi** ja 81-vuotias **Tamara Pivankova**. He muistelivat vanhoja aikoja ja korostivat oman karjalaisen kulttuurin vaalimisen tärkeyttä.

Tietotaulu sijaitsee lähellä Korpelan taloa, josta tienristeykseen oli saapunut **Kerttu Korpela** seuranaan niin ikään lamminpohjalainen **Elviira Möller**. Molemmat ovat eläkeläisiä, mutta Möller kertoi työskennelleensä koulussa 42 vuoden ajan kemian opettajana. Hänen kaksi sisarenpoikaa, **Mikko** ja **Oleg** ovat eläneet Suomen puolella.

– Miän ei pie murehtie šitä, jotta ennen elämä oli hyvä, tänäpäinäki meijän pitäy-

ruatua ta luatie kaiken šen hyväksi, jotta meijän elämä muuttuis paremmaksi, **Raisa Samodajeva** pakasi karjalaksi.

Lamminpohjasta juhlaväki siirtyi urheilukoulun kentälle, missä ohjelma jatkui monipuolisena kisailuna ja kulttuurihenkisenä. Taitavana teatteriohjaajana tunnettu **Valentina Saburova** vetää jälleen uhtualaisia ryhmiä matkattuaan kahdeksan vuoden ajan Katajat-ryhmää ohjaamassa Vuokkiniemessä. Ohjelmassa oli useita näytteitä työn tuloksista.

Yleisö sai nähdä muun muassa otteen Kalevalan rahvahan teatterin kappaleesta Tavallinen tarina sekä Kalevala-kansanlauluhytteen laulu- ja tanssiesityksiä, joihin pääsivät osin kaikki mukaan.

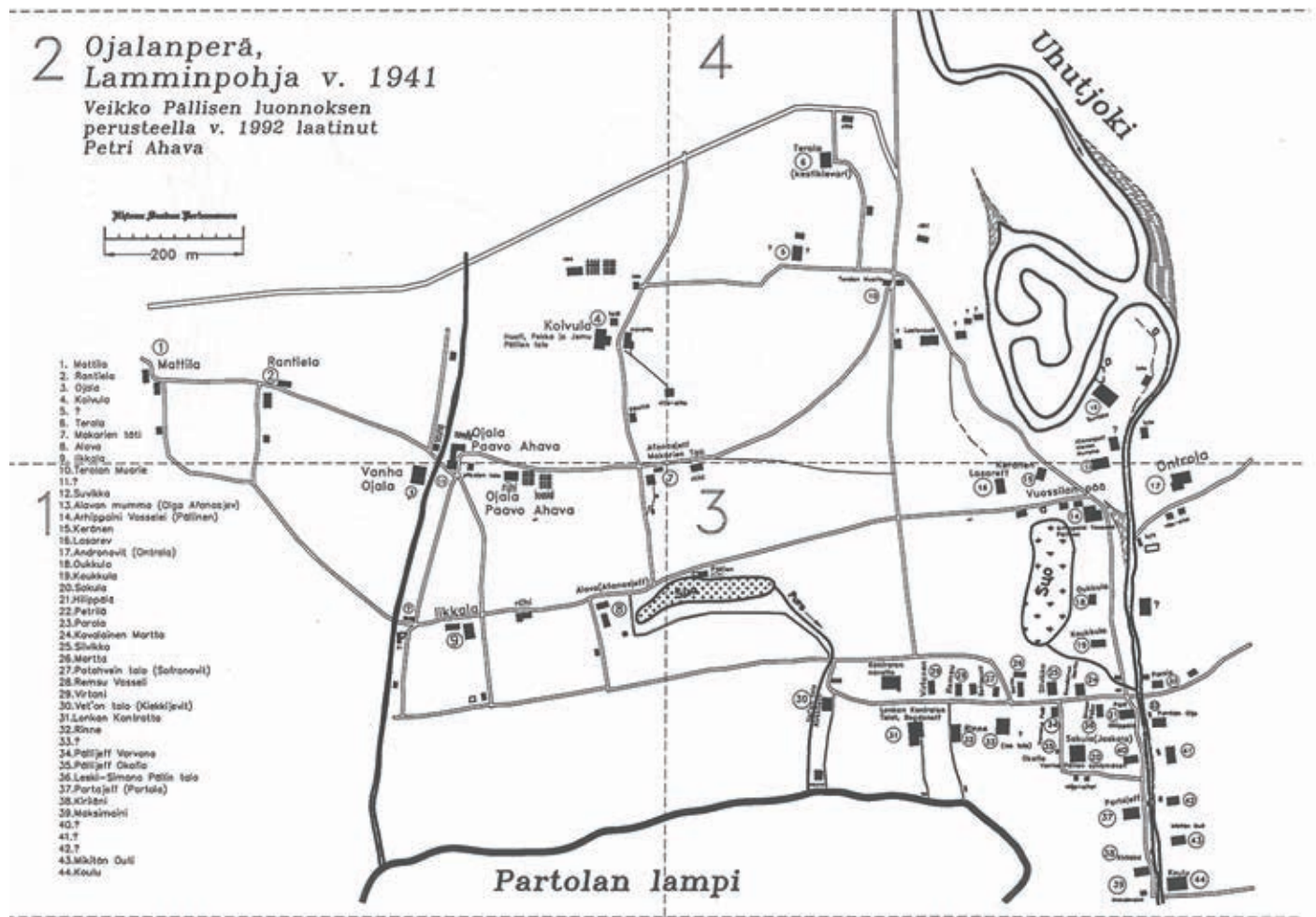
Lisäksi jaettiin palkintoja erilaisissa kilpailuissa, kuten Lamminpohjan Paras talo

Uuden tietotaulun avaamisen kunnia oli annettu Lamminpohjan vanhimmalle Vera Aničkinalle (vas.) ja Kalevala-yhtyeen laulajille. Oikealla Uhut-seuran puheenjohtaja Valentina Kovalenko.

Petrin päivän puuasniekassa ortodoksisen kirkon pihalla esiintyi nuorten ryhmä Tarina.

-kilvassa sekä vastojen sitomisessa ja heinäniitto- ja haravointikilpailussa.

Pihakilpailun voitti **Iivana** ja **Marija Popovin** talo.

Uhut-seuran puheenjohtaja Valentina Kovalenko kertoi, että vuonna 1990 perustetun Uhut-seuran alkuajan tavoitteista tärkeimpiä oli juuri kesäpuuasniekkojen elvyttäminen. Sen jälkeen on aherrettu monien erilaisten asioiden parissa, kuten rakennettu oma toimitalo, perustettu kielipesä ja opetettu karjalaa myös aikuisille ja elvytetty kyykkää.

– Jatkamme yhteistyötä myös Uhtua-seuran kanssa. Olemme yhteistyössä toteuttaneet esimerkiksi pelikentän Uhtuan Kontiet-jääkiekkojoukkueelle. He ovat saaneet Suomesta muun muassa pelivälineitä ja valaistuksen kaukalolle. Joukkue on pärjännytkin sen jälkeen mukavasti. Osa nuorista joutuu lopettamaan, kun muuttaa pois.

Kovalenkon ja Gerasimovan mukaan paikkakunnan kouluissa käydään nykyisin oppitunneilla lävitse paikallishistoriaa. Gerasimova itse opettaa juuri historiaa ja Kovalenko suomea.

Lamminpohjassa uuden tietotaulun lähistöllä asuvat muun muassa Kerttu Korpela (vas.) ja Elviira Möller.

Taannoin tätä kotiseututyötä tehtiin erityisen Kalevalan maa -hankkeen kautta.

Uusiakin hankkeita on mielessä.

– Tämä koko alue on runonlaulajien maa. Haluaisimme vielä saada tänne jonkun

taitavan puunveistäjän tekemään muotokuvan Elias Lönnrotista.

Kovalenkon mukaan patsaan voisi pystyttää samalle aukiolle, jossa on jo Lönnrotin mänty ja muita kalevalaishenkisiä muisto-

Lamminpohjan juhlan kokoneinta kaartia olivat eturivissä istuva Vera Aničkina (vas.), Vera Matvejevna, Kerttu Korpela ja Elviira Möller. Taustalla joukko Uhtua-seuran 25-vuotismatkalle osallistuneita.

”Sadat perheet joutuivat muuttamaan suuriin taajamiin, kun perspektiivittömiksi arvioidut kylät autioitettiin ja tuhottiin. Kouluissa alettiin opettaa vain venäjäksi ja suomen puhuminen kiellettiin.”

merkkejä. Lönnrotin aikaan Uhtua jakautui neljään kylänosaan: Keski-Kuitin rantatörmälle muodostuneeseen Likopäähän, joka oli kylän vaurainta osaa; sen ja Uhutjoen väliin jäävään Ryhjään, jossa seisoivat vanha tsasouna ja kirkko; joen toisella puolen olevaan Miitkalan taloryhmään sekä laajaksi suvannoksi laajenneen Uhutjoen rantamilla sijaitsevaan Lamminpohjaan.

Myöhempiä kylänosia ovat Lamminpohjan ja Miitkalan väliin rakennettu Issakkala ja laajaksi kasvanut Huponsuo.

Myös Uhut-jokea oikaiseva kanava rakennettiin vasta 1980-luvulla oikaisemaan Uhut-jokea.

Parin päivän kuluttua Lamminpohjan mukavan nimikkopäivän jälkeen oli vuorossa

toinen pruasniekka, johon Uhtua-seuran juhlatmatkalaiset lähtivät innolla mukaan. Se oli Petrun päivän pruasniekka ja alkoi Pyhien Pietarin ja Paavalin ortodoksikirjossa jo aamulla hyvin varhain.

Jumalanpalvelus täytti kirkon ja nosti lämpötilan korkealle. Kun sitten kirkko oli viimein kierretty ristisaatossa ja pappi huiskinut pyhää vettä sinne tänne, alkoi laulun ja tanssin juhla pihassa.

Pietarin ja Paavalin seurakunta juhli peräti 170-vuotisjuhliansa.

Ensimmäinen Pietarin ja Paavalin kirkko Uhtualla oli jo vuosina 1856–1858, mutta salama iski siihen ja pyhäkkö paloi ennen kuin sitä oli edes ehditty vihkiä.

Vuosina 1881–1886 rakennettiin uusi, mutta silläkin oli huono tuuri. Suunnittelu-

vaiheessa oli tapahtunut virhe, jonka takia kirkko piti purkaa ja rakentaa vielä kerran uudelleen. Neuvostoaikana se sitten hävitettiin taas kokonaan.

Oma lukunsa on nykyisen kirkon rakentamistyö, jossa aktiivisia olivat muun muassa **Panu Haapala, Paavo Ahava ja Jari Helmisaari**. VR:n varapääjohtajana työskennellyt Haapala keräsi hankkeeseen rahaa omien tilaisuuksiensa kautta, ensin syntymäpäivän ja sitten hautajaisten aikaan. Rakentaminen oli Helmisaaren johtaman kirvesmieskoulutuksen projekti ja kirkko valmistui vuonna 1998.

Seurakunnan pappi **Isä Jevgeni** kertoi juhlassa historiaa, minkä jälkeen Kalevalan kulttuuritalon artistit ja lasten musiikkikoulun oppilaat lauloivat lauluja sekä Tarina- ja Lokka-folkryhmät esittivät vienankarjalaisia kansantansseja. Myös näihin pääsivät ystävät, tuttavat ja vieraat mukaan.

Teksti ja kuvat:
AILA-LIISA LAURILA

Vanha hallinnon pesäpaikka Mobergintalo on nyt Kalevalan etnokulttuurikeskus. Huoneet on sisustettu mm. museoesineistöllä.

Mobergin talo koheni, Siivikon talo kaipaa korjaajia

Uhtualla eli nykyisessä Kalevalassa on kaksi erilaista, mutta omalla tavallaan arvokasta talovanhusta. Keskustassa sijaitseva Mobergin talo näyttää jo melkein kuin uudelta, mutta Siivikon talo Lamminpohjan laidalla uhkaa rapistua, ellei korjaajia löydy.

Mobergin talo rakennettiin vuonna 1906 metsäinsinööri **G. Vendelia** varten. Vuonna 1925 Kanadasta tulleet suomalaiset insinöörit **Moberg** ja **Valleri** tekivät asuin-

Siivikon talossa voi aistia vanhan karjalaistalon tunnelmaa, mutta kunnostamistöillä alkaa pian olla kova kiire, jos talo halutaan säilyttää.

talosta paikkakunnan hallintotalon. Kun hallinto muutti muualle, oli talo kohta lähes purkukuntoinen.

Entisöintityöt alkoivat vuonna 2006 ja talosta oli tarkoitus tehdä etnokulttuurikeskus Kalevalatalo. Kymmenessä vuodessa korjaustöihin kerrotaan kuluneen noin 30 miljoonaa ruplaa. Osa rahoista on peräisin Karjalan tasavallan hallinnolta, osa Juminkeko-säätiön toteuttamasta PoCoBus-hankkeesta, joka kuului EU:n ENPI-ohjelmaan. Myös muuta rahoitusta on tullut.

Tänä kesänä talossa on voinut käydä katsomassa valokuvanäyttelyä ja museoesineistöä, joka on koottu Uhtualta ja lähikylistä.

Esillä on melko perinteiseen tapaan erilaisia vanhoja käyttöesineitä huonekaluista astioihin, työkaluihin ja käsitöihin.

Mobergin talo näyttää saaneen uuden elämän. Sen sijaan komea lamminpohjalainen hirsitalo, jota kutsutaan Siivikon taloksi, on vaarassa jäädä oman onnensa nojaan. Se olisi haluttu jo moneen kertaan purkaa, mutta pelastajana oli siinä asunut, nyt jo tuonilmaisiiin siirtynyt **Olga Leontjeva**. Myös Juminkeko on **Markku Niemisen** johdolla kunnostanut siitä muun muassa ikkunoita, mutta nyt sisällä hallitsee melkoinen hävitys.

Paikkakunnalla kulkee huhu, että Kižin ulkoilmamuseon johtaja **Elena Bogdanova** olisi lupailut ottaa jollakin tapaa hoitoonsa asiaa.

Tämä ei kuitenkaan ole totta, kertoo Bogdanova itse *Karjalan Heimolle*. Hänen mukaansa Valtion historiallis-arkkitehtoninen ja etnografinen museo ei voi mitenkään ottaa taloa suojiinsa eikä ryhtyä kunnostamaan sitä.

Siivikon talo on Uhtuan vanhimpia. Uusimpien tutkimusten mukaan se on jopa 300 vuotta vanha. Petroskoilaisen tutkijan **Denis Kuzminin** mukaan perimätieto kertoo, että talossa on asunut Pudasjärveltä tulleita suomalaisia – ja he olisivat antaneet sille nimen Siivikko.

Pudasjärven Sotkajärven kylässä onkin toinen Siivikon talo. Se perustettiin noin vuoden 1799 aikana. Talossa asui tuolloin **Saija**-niminen suku. Talo autioitui noin vuoden 1812 jälkeen.

Pudasjärvellä on myös Puhoksen kylässä Partalan talo, jossa asui Partasen sukua. Uhtuan Lamminpään Siivikko-nimi on talolle kuitenkin todennäköisesti annettu myöhemmin kuin sen perustamisvaiheessa 300 vuotta sitten.

Puheenjohtajat Kari Kemppinen, Valentina Kovalenko ja ohjaaja Valentina Saburova nimittivät männynntaimen Uhtua- ja Uhut-seurojen yhteiseksi nimikkopuuksi. Taustalla Kalevala-kuoroon kuuluvat Juri Gladyshev kantele sylissä ja Galina Tabasznikova sinisessä huivissaan.

Sisarseuroille yhteinen nimikkomänty

Tänä vuonna 25-vuotisjuhliain viettävällä Uhtua-Seura ry:llä on Vienan Karjalassa sisarseura, Uhut-seura. Karjalassa puheenjohtaja on **Valentina Kovalenko** ja Suomessa Uhtua-seuran puheenjohtaja on **Kari Kemppinen**. He ”kruunasivat” juhlallisesti seurojen yhteisen nimikkomännyn 11. heinäkuuta. Mänty kasvaa seuratalon seinustalla.

– Joskus tämäkin voi olla yhtä vanha ja näyttää samalta kuin Ryhjässä sijaitseva Lönnrotin mänty nykyisin, kaksikko totesi.

Uhtua-seura perustettiin vuonna 1991 Uhtuan Seudun Perinneselä -nimisenä. Seuran perustajina olivat juuriltaan vienkarijalaista sukua olevat henkilöt, jotka seuran sääntöjen mukaisesti ”kokevat arvokkaaksi pitää yhteyttä Uhtuan seudulla edelleen asuviin karjalaisiin ja jotka haluavat vaalia vienkarijalaista kulttuuria ja perinteitä sekä kaikin tavoin edistää Uhtuan seudun väestön henkistä, yhteiskunnallista ja taloudellista hyvinvointia”. Jäseniä yhdistyksessä on noin 150.

Uhtua-seura suunnittelee pitävänsä 25-vuotisjuhlat 17. lokakuuta kello 16.30–20.00 SKS:n juhlasalissa Helsingissä. Tulevan syksyn aikana seura järjestää myös karjalan kielen kurssin Helsingissä yhteistyössä Kalliolan kansalaispiston kanssa. Ensi ke-

vääksi suunnitellaan voimavarojen mukaan ensiapukurssien (EA1 ja EA2) jatkamista vienkarijalaisten kanssa ja yhteistyössä Kuhmon SPR:n kanssa. Lisäksi tavoitteisiin kuuluu Uhut-seuran ja sen toimialueen nuorisotoiminnan tukeminen.

Puheenjohtaja Kari Kemppinen, onko seuran tavoitteena saada uusia jäseniä, erityisesti nuoria?

– Olemme saaneet jatkuvasti uusia jäseniä, monet heistä ovat syntyneet 1960- tai 1970-luvulla. He ovat kiinnostuneita iso(i-so)vanhempiansa sukujuurista. Resurssimme eivät riitä erilliseen jäsenrekrytointiin, mutta päivitämme aktiivisesti www.uhtua.info-nettisivujamme sekä Facebookissa Uhtua-seuran ryhmäsivuja, joille moni nuori hakeutuu ja joista myös monet liittyvät iloksemme jäseniksemme.

Millaiset asiat nuoria vetävät puoleensa tänä päivänä?

– Oletan, että nuoria kiinnostaa yleisellä tasolla kuvitettu, tiivistä kerrottu (ei ainoastaan sota/sodat) historia Vienan Karjalan vaiheista, olosuhteista, pakolaisuudesta ja sen taustoista – ja tietysti omien sukujensa vaiheista, koska heidän vanhemmat eivät niistä tiedä.

MAAILMANKONGRESSI

Presidenttien puheissa uhoilua ja nokittelua

Arvovieraiden terävät kielet saivat hämmennystä aikaan Lahden suomalais-ugrilaisen kongressin avajaisissa.

Suomalais-ugrilaisten kansojen seitsemäs maailmankongressi sujui sävyssä, vaikka presidenttien tervehdykset herättivät kummastusta avajaisissa. Avajaisten jälkeen puheiden sisällöstä ei oikein rohjettu puhua kuin vitsaillen. Mistä oikein oli kyse?

Lahden suomalais-ugrilaisten kansojen kongressista ei arvovaltaa puuttunut sillä hetkellä, kun Sibeliuksen saliin astuivat Suomen, Unkarin ja Viron presidentit **Sauli Niinistö**, **János Áder** ja **Toomas Hendrik Ilves**. Eturivin paikoille istuutuivat heidän kanssaan myös opetusministeri **Sanni Grahn-Laasonen**, Viron kulttuuriministeri **Indrek Saar** ja Venäjän varakulttuuriministeri **Aleksandr Žuravski** avustajineen.

Salin muut rivistöt täyttyivät 174 virallisesta kokousdelegaatista sekä yli 200 tarkkailijasta ja toimittajasta, jotka edustivat 22 kansaa.

Kaikki terästivät kuuluaan siinä vaiheessa, kun Viron presidentti Toomas Hendrik Ilves alkoi kertoa oman perheensä historiaa. Perhe pakeni vuonna 1944 neuvostomiehitystä länteen, mutta muisti huolehtia tarkasti oman kielen ja kulttuurin säilymisestä yhdessä muiden pakolaisten kanssa.

– Olen henkilökohtaisesti hyvin perehtynyt siihen, miten säilyttää oma kulttuuri ja kieli jopa silloin, kun pakotetaan asumaan kaukana kotimaasta. Tietysti myönän, että miehitetyssä Virossa kaikki tämä tapahtui vielä voimakkaammin. Virolaiset säilyttivät ja kehittivät kulttuuriaan ja kieltään huolimatta ulkomaisesta paineesta ja vastatuulesta.

Ilves syntyi vuonna 1953 Tukholmassa. Perhe muutti myöhemmin New York Cityyn Yhdysvaltoihin. Nuoruutensa Ilves eli New Jerseyssä. Yhdysvalloissa suorittamiensa opintojen jälkeen hän työskenteli Radio

Merja Ovaskainen ja Juri Rodin viihtyivät sateisesta säästä huolimatta koko päivän katsomassa Lahden torille tuotuja suomalais-ugrilaista kulttuuriesityksiä.

Free European eli vapaan Euroopan toimittajana Saksassa ja hänen tehtävänsä oli seurata Baltian tilannetta.

– Meidän täytyy nähdä lisääntyvää yhteistyötä suomalais-ugrilaisessa maailmassa, koska vain yhdessä pystymme saavuttamaan jotakin. Toivottomuus ei saa koskaan olla liittolaisemme, meidän on aina ylitettävä se, Ilves sanoi.

Viron presidentin mukaan paikallisuus on voimaa globalisoituvassa maailmassa. Esimerkiksi hän nosti Viron Obnitsan kylän, jossa asuu vain noin 150 ihmistä. Viime vuonna se oli koko suomalais-ugrilaisen maailman kulttuuripääkaupunki. Ilves arvioi, että kokonaista valtiota pienempi identifioituminen omiin yhteisöihin ja itsenäinen päätäntävalta ovat tulossa yhä vahvemmiksi kaikkialla.

– Tässä me voimme nähdä vapaan maa-

ilman voiman. Vapaat ja demokraattiset yhteisöt tukevat pienten kulttuurien hankkeita, ne tukevat niitä varmistaakseen pienimpien ryhmien kielten ja kulttuurien säilymistä.

Tämän jälkeen Ilves vielä vaati, että meidän suurten kansojen on suojeltava ja tuettava kaikkein pienimpiä Venäjällä häviämässä olevia kieliä, kuten vatjaa ja inkeröistä. Hänen mukaansa eläimiä ja kasveja suojellaan innolla, mutta kielet saavat kadota Venäjällä, kun kehitetään raaka-aineisiin perustuvaa taloutta. – Kansojen, kielten ja kulttuurien katoamista pidetään luonnollisena kehityksenä.

Ilves antoi julkiset kiitokset suomalaiselle Tuglas-seuralle, joka on tehnyt vuodesta 1982 alkaen työtä Viron kulttuurin, kielen ja yhteiskunnan tunnetuksi tekemiseksi

Presidentit János Áder (toinen oik.), Sauli Niinistö ja Toomas Hendrik Ilves Lahden Sibeliustalossa. Eturivin paikoille istuutuivat heidän kanssaan myös Viron kulttuuriministeri Indrek Saar, opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen ja Venäjän varakulttuuriministeri Aleksandr Žuravski avustajineen.

Konsultaatiokomitean väistyvä puheenjohtaja Valeri Markov jätti paikkansa Tatjana Kleerovalle. Kukat luovutti Suomi-Venäjä-seuran toiminnanjohtaja Merja Hannus.

Suomessa. Seuran toimistosta tuli eräänlainen pääkonttori elokuussa 1991, kun Neuvostoliitto päättyi romahduspisteeseensä ja **Lennart Meri** työskenteli toimiston kautta.

– Uskon, että täällä Suomessa kirjoitettiin 1980-luvulla yksi kirkkaimmista luvuista Viron diplomatiassa liittyen Viron itsenäisyyden palauttamiseen, kun sukulaistemme, veljet suomalaiset, vapaaehtoisesti toimivat epävirallisina diplomaatteina.

Lahdessa ei sentään nähty dramaattista ulosmarssia, kuten vuoden 2008 maailmankongressissa. Tuolloin Ilves tapasi Venäjän silloisen presidentin **Dmitri Medvedevin** tunnin ajan lauantaina 28. kesäkuuta. Ulosmarssi tapahtui suomalais-ugrialaisten kansojen V maailmankongressin avajaisistunnon aikana sunnuntaina 29. kesäkuuta Venäjän duuman ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja **Konstantin Kossatšovin** provokatiivisen puheen aikana.

Kossatšov kertasi puheessaan silloin vuoden takaisia Tallinnan patsasmellakoita ja kritisoi eurooppalaisia kaksinaismoraalista Venäjän kritisoinnin ja Baltian vähemmistötilanteen suhteen.

Sama olisi voinut ehkä tapahtua myös Lahdessa, jos Venäjän presidentti **Vladimir Putin** olisi saapunut Lahteen. Nyt Putinin terveiset toi varakulttuuriministeri **Aleksandr Žuravski**, jonka puhe oli kuin vastaisku presidentti Ilvestä kohti. Žuravski keskittyi pohtimaan, miksi Venäjä arvostaa niin paljon oman maansa monikulttuurista identiteettiä.

Ensimmäiseksi nousi esiin eurooppalaisen kulttuurin kriisi ja Euroopan maiden maahanmuuttopolitiikan keskeneräisyys. Žuravski mainitsi Englannin, Ruotsin ja Espanjan, missä vähemmistöjen asema on venäläisen käsityksen mukaan heikko.

– Walesin ja Skotlannin vähemmistöt ovat huonossa asemassa, eikä Pohjois-Ruotsin meän kielen asema sovi esimerkiksi Venäjän kielipolitiikalle. Venäjällä on 24 opetuskieltä ja 74 kieltä oppiaineena, kenellä muulla on näin paljon?

– Suomen suuriruhtinaskunta syntyi 200 vuotta sitten ja se auttoi suomen kieltä säilymään. Suomen satavuotinen itsenäisyys tuli mahdolliseksi Venäjän päätöksellä. Venäjä on suomalais-ugrialaisten maailman sydän ja keskus, Žuravski kertoi.

Hän muistutti myös, kuinka *Kalevalan* runot on kirjoitettu Venäjällä ja kuinka Venäjä on aina osannut kehittää ja tukea Viron rajalla asuvien setukaisten asemaa. Myös marikulttuuria hän kertoi Venäjän tukevan

Alina Chuburovan kanssa karjalaisia edustivat muun muassa Irina Pogrebovsaja Veslyksestä ja Jekaterina Jefremova Prääsästä.

vuosittain valtavilla rahasummilla. Esimerkkinä hän mainitsi hiljattain avatut marin kansalliset taidelaitokset, oopperan ja teatterin, jotka hänen mukaansa yltyvät taiteellisella tasollaan kaikkien eurooppalaisten laitosten rinnalle.

Marinmaalle ohjattu summa vastaa noin 30 miljoonaa euroa.

– Hiljattain on avattu marilainen kartano sekä filharmonia, johon on sijoitettu Mari-Elin kansallinen kansantanssiteatteri. Valtion rahaa on sijoitettu noin 2,2 miljardia ruplaa. Myös Murmanskin alueen filharmoniaa on korjattu ja Karjalassa esimerkiksi kirjastoa. Karjalassa ollaan korjaamassa myös useita kohteita tuleviin tasavallan syntymäpäiviin.

Karjalaiset kokousedustajat eivät puheessa mainituista asioista huolimatta olleet kovinkin ilahuneita. Päinvastoin, eräs delegaatti sanoi jopa häpeävänsä, että elää tuollaisen apuministerin kanssa samassa maassa.

Žuravski sen sijaan muistutti Venäjän julkaisseen vähälukuisten alkuperäiskansojen suojelemiseksi asiakirjan, jonka voi lukea internetissä. Lisäksi alkuperäiskansojen toimintaan on osoitettu 83 miljardia ruplaa. Puhuja piti valtion tarjoaman koulutuksen ansiona myös sitä, että 98,8 prosenttia 15 vuotta täyttäneistä alkuperäiskansojen edustajista on luku- ja kirjoitustaitoisia.

Ennen tätä kiistakaksikko puhunut maailmankongressin suojelija, presidentti Sauli

Tasavallan presidentti Sauli Niinistön puhe oli maltillinen verrattuna naapurimaiden edustajien sanailuihin.

”Gloaalitalouden muutokset, kriisit ja konfliktit luovat uutta todellisuutta myös kielivähemmistöille.”

PRESIDENTTI SAULI NIINISTÖ

Niinistö oli suomalaisen tyyliin maltillisilla linjoilla. Suomalais-ugrilaiset kansat elävät hänen mukaansa maailmassa, jossa suuret valtakielet hallitsevat kansainvälistä mediaympäristöä ja näin vähentävät pienten kielten ja kulttuurien elävinä säilymisen mahdollisuuksia. Suomalais-ugrilaisien kielten puhujia on kaikkiaan yli 23 miljoonaa ja useat kielet ovat verrattain vahvoja, mutta monet vaarassa kuolla sukupuuttoon.

– Tällaisia elvytystoimia tarvitsee muun muassa karjalan kieli, jota Suomessa puhuu aktiivisesti vain noin 5 000 henkilöä, mutta sitä ymmärtää huomattavasti suurempi määrä. Karjalan tasavallassa ja Tverin alueella karjalan kieltä taitavia on huomattavasti suurempi määrä.

Lisäksi Niinistö muisti mainita Helsingin yliopiston ensimmäisen suomen kielen professorin **M. A. Castrénin** työn suomalais-ugrilaisien ja samojedikielten eli uralilaisten kielten tutkimuksen ja kansatieteen aloilla.

Castrénin hän sanoi työskennelleen yhdessä Suomen kirjakielen kehittäjän ja Kalevalan luojaan **Elias Lönnrotin** kanssa tehden vuonna 1842 yhteisen tutkimusmatkan Lappiin sekä Luoteis- ja Pohjois-Venäjälle tutkimaan sukulaisheimojen

kieltä ja kansantapoja.

– Maailma ympärillämme muuttuu vauhdilla. Tunnumme sen vaikutukset talouteen ja turvallisuuteen niin yksilönä kuin kansakuntinakin. Tämän hetken kansainvälisten kriisien paljolti luomien muuttoliikkeiden valossa meidän on ehkä helpompi ymmärtää, että myös menneisyydessä on ollut muuttoliikkeitä, jotka ovat ajan saatossa johtaneet suomalais-ugrilaisien kansojen ja kielten tämänhetkiseen tilanteeseen. Gloaalitalouden muutokset, kriisit ja konfliktit luovat uutta todellisuutta myös kielivähemmistöille. Tavoitteena ei voikaan olla olosuhteiden muutoksen pysäyttäminen, vaan muuttuvissa olosuhteissa menestyminen, Niinistö summasi.

Unkarin presidentti János Áder huomautti, kuinka omassa valtiossaan elävät unkarilaisetkin ovat olleet jatkuvasti slaavilaisten ja germaanisten kansojen puristamina. Hän pitää omaa kieltä kansallisen identiteetin takeena ja edellytyksenä. Hän teki ehdotuksen, että kaikki alkaisivat tuottaa sähköistä materiaalia Venäjällä asuvien suomalais-ugrilaisien kansojen käytettäväksi.

Teksti ja kuvat:
AILA-LIISA LAURILA

KOMMENTTI

Diplomatian kummalliset koukerot

Kun näitä presidenttien juhlapuheita ajattelee nyt uudelleen, niin mietityttää yhä, mitä niillä haluttiin Lahdessa tavoitella. Hyvää on ehdottomasti se, että niissä on ihan oikeaa sisältöä, eivätkä ne tyydy pelkkiin ympäriryöreyksiin latteuksiin, itseäänselvyyksiin ja mitään sanomattomuuksiin.

Toiseksi tulee mieleen suomalais-ugrilaisien kansojen kohtalo. Meitä on noin 23–24 miljoonaa, joista suuri osa asuu Venäjällä ilman omaa valtiota. Suomen asukasluku on 5,4 miljoonaa, Viron 1,3 miljoonaa ja Unkarin lähes 10 miljoonaa. Venäjällä asuu parikymmentä suomalais-ugrilais- tai samojedikansaa.

Mitä auttavat miljardit, joita filharmonioihin on syydetty? Ainakin niistä saadaan juhlapäiviä varten esityksiä, joille kaikki yhdessä taputtavat. Arjessa vähemmistöt kuitenkin helposti unohtuvat. Joku on todennut, että on palattu aikaan, jolloin asioista puhutaan väärillä nimillä.

Todellista tilannetta ei tunnusteta tai jos tunnustetaan, ei tunnusteta. Hymistellään tai kinastellaan, mutta asioiden parantamiseksi ei edes aiota tehdä mitään.

Suomalais-ugrilaisien kansojen kokouksesta on tullut pönötystilaisuus, kritisoi Helsingin yliopiston tutkija **Janne Saarikivi**. Lahdessa ravintola Torvessa pidetty varjokokous syntyi ajatuksesta, että kaikki eivät saa ääntään kuuluviin varsinaisessa kongressissa.

Ilahduttavaa Lahden kongressissa oli kuitenkin se, että osallistujajoukko oli nuorentunut tuntuvasti sitten Unkarin Siófokin. Tämä oli todennäköisesti seuraus siitä, että Venäjä rajoitti delegaattien määrää, mikä johti siihen, että eri kansalaisjärjestöjä edustavat nuoret lähtivät oma-aloitteisesti tarkkailijoiksi.

Vuonna 2020 Viron Tartossa järjestettävä seuraava maailmankongressi näyttää toivottavasti muuttuneena ja uudistuvana kohtauksena, jossa löytyy suomalais-ugrilaisien kansojen yhteinen sävel ja selkeät tavoitteet, joihin löytyy myös hyviä ratkaisuja.

Ilahduttavinta oli, että karjalaisesta **Tatjana Kleerovasta** tuli konsultatiivisen komitean uusi puheenjohtaja.

AILA-LIISA LAURILA

Kinnermäen uutterat sisarukset tekevät työtä kylän hyväksi

Nadežda Kalmykova elää perheineen kylässä ja Olga Gokkoeva puhuu sen puolesta kaikkialla, missä liikkuu.

Kun turistikausi on parhaimmillaan, karjalaisisarukset **Nadežda Kalmykova** ja **Olga Gokkoeva** astelevat kiireisinä paikasta toiseen pitkin Kinnermäen pääraittia. He ovat luoneet kylästä ainoalaatuisen matkailukohteen ja pitävät perinteikkään kylän elossa.

Nadežda eli Nadja Kalmykova on Kinnermäen emäntä. Hän asuu kylässä ympäri vuoden ja ottaa vieraita vastaan jonkin verran myös talvella. Olga Gokkoeva asuu perheineen Oulussa, mutta hän puhuu Kinnermäen puolesta kaikkialla, missä vain suunsa avaa. Jos Olga ei puhu koko aikaa Kinnermäestä, hän puhuu naapurikylässä Vieljärvellä sijaitsevasta Karjalan Kielen Kodista.

– Olga on ideologi. Hän keksii töitä ja tehtäviä ja delegoi niitä muille, koska ei ehdi niitä kaikkia toteuttaa itse, Nadja sanoo ja päälle sisarukset nauravat yhteen ääneen.

Nadežda oli kutsuttu Lahteen kertomaan Kinnermäen ihmeestä Suomalais-ugrialaisten kansojen VII maailmankongressin teemais-tuntoon, jonka aihe oli Talous ja ympäristö. Koska koko kongressin teemana oli Kohti kestävä kehitystä, pohdittiin teemaistunnossa tätä: miten Kinnermäen herkkä ympäristö kestää globaalien turistien virran.

Kinnermäki on yksi Karjalan tasavallan kulttuurihistoriallisista suojelukohteista. Hiljattain se nimitettiin myös Venäjän kauneimpien kylien joukkoon.

Emännällä ei tunnu olevan suurta huolta. Massaturismikohdetta Kinnermäestä ei tule eikä tehdä. Kylän matkailuvirrat ovat hänen mukaansa melko hyvin hallittavissa, sillä yöpaikkoja ja muita palveluja on vain rajallinen määrä.

Yleensä turistit katselevat maisemia, poik-

keavat vilkaisemassa sisätiloja, syövät tai vain juovat jotakin ja katoavat matkoihinsa. Yöpaikka voidaan tarjota maksimissaan 25 vieraille kerrallaan.

– Tärkeintä on säilyttää kylä, joka on ainitlaatuisen aito karjalainen kokonaisuus. Sinne ei ole rakennettu mitään sellaista, joka pilaisi sen. Toinen vastaava on ennen ollut Suuri Selkä, mutta siellä on jo tehty asioita, mitä ei olisi saanut sallia, Olga sanoo.

Hän kertoo jopa ottaneensa yhteyttä Karjalan tasavallan viranomaisiin Suuren Selän vuoksi. Hän tiedusteli, miten kylään on voinut ilmestyä talo, jossa on värikkäät muoviseinät, mutta kukaan ei kuulemma voinut asialle mitään.

– Kinnermäen kylä ei myöskään ole mikään museo kuten Äänisen saari Kizī, vaan elävä paikka, jossa eletään normaalia arkea. Meillä on astianpesukoneet ja pyykkikoneet kuten kenellä tahansa, mutta ne ovat piilotettuina sisätiloissa, Nadja tähdentää.

Kinnermäen kylässä on kaikkiaan 17 asuinrakennusta, joista vanhimmat on rakennettu 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa. Kalmykovit harjoittavat Kinnermäellä maaseutumatkailun lisäksi omavaraistaloutta ja ennen kaikkea pitävät elämää yllä ja suojelevat kotikyläänsä tuholta.

Kylä on pysynytkin erittäin siistinä. Kukaan ei roskaa sitä, ja jos jokin roska ilmestyy, se kerätään nopeasti pois. Moni vieras on todennut siisteyteen viitaten, että Kinnermäki ei ole Venäjää!

Nadežda uskoo, että kylän tulevaisuus on turvattu. Hän arvelee, että hänen kaksi poikaansa jatkavat äitinsä työtä tavalla tai toisella. Aivan näin ei ollut aikoinaan, kun

Kinnermäen nykyaikaa ovat antaumuksella rakentaneet sisarukset Nadežda Kalmykova (edessä) ja Olga Gokkoeva.

Nadja ja Olga olivat lapsia ja nuoria. Kotona ei puhuttu karjalaa eikä juuri mitään Karjalasta eikä mietitty keinoja kielen tai kylän elvyttämiseksi.

Isää karjalaisuus suorastaan hävetti, mutta kesät vietettiin kuitenkin maaseudulla Kinnermäessä. Petroskoissa varsinaisesti asuneet Nadja ja Olga kertovat, ettei heillä ollut tapana matkustaa Mustanmeren rannalle aurinkolomille kuten monilla muilla, eikä myöskään mennä pioneerileireille.

– Me ymmärsimme, että Kinnermäki on erikoislaatuinen paikka. Yksi sen taloista oli äitimme koti, Olga kertoo.

Nadja opiskeli perinteisen naisten ammatin, valmistui päiväkotiammattilaiseksi vuonna 1996 ja oli valmis tekemään töitä lasten parissa. Hän päätyi kuitenkin jatkaamaan opintojaan Mikkelin ammattikorkeakouluun, missä opetetaan muun muassa matkailua, palveluliiketoimintaa ja yrittämistä. Nadja opiskeli kulttuurilinjalla ja teki kaikki harjoitustyönsä Karjalan kulttuurista. Lisäksi hän opiskeli muun muassa kirjanpitoa ja johtamista.

Oulussa myöhemmin, vuonna 2001 perustetun Kinnermäen ystävien yhdistyksen puheenjohtajaksi tullut arkkitehti ja läänintaiteilija **Kari Niskasaari** oli 1990-luvulla alustamassa eräässä seminaarissa, jossa Olgan puoliso **Roman Gokkoev** oli tulkkina. Tapaamisen seuraus oli, että joukko arkkitehtuurin ammattilaisia ja Oulun yliopiston

Kinnermäen kylänraitti näyttää tältä, kun meneillään on Nerokaššali-teatterifestivaali.

Kinnermäen kylän taloja

- ▶ Kylä sijaitsee 100 kilometrin päässä Petroskoista Prääsän piirin Vieljärven seudulla.
- ▶ Smolenskin Jumalanäidin tša-souna 1700-luvulta ja sen ympärillä 17 asuinrakennusta.
- ▶ Zagoin (Stafejevien) talo 1800-luvulta, kylän vanhimpia, saraja purettu.
- ▶ Jussi Jegorovin (Kuznetsovien) talo 1800-luvulta, kylän vanhimpia.
- ▶ Jussi Jersovan (Jeršovien) talo 1800-luvulta, kylän vanhimpia.
- ▶ Anastasian (Gavrilovien) talo 1800-luvulta, kylän vanhimpia.
- ▶ Kačalovien (Stjopin) talo 1800-luvulta, kylän vanhimpia, saraja purettu.
- ▶ Davvidan (Davidovien) talo 1900-luvun alusta.
- ▶ Mikin (Vakulovien) talo 1900-luvun alusta, saraja purettu.
- ▶ Ontrein talo, saraja purettu.
- ▶ Aaproin talo, saraja purettu.
- ▶ Levontien talo, saraja purettu.
- ▶ Markovan talo, saraja vanha, pirttipääty uudempi 1900-luvulta.
- ▶ Mikan talo 1900-luvulta.
- ▶ Jegenakan talo 1900-luvulta Fedulan (nykyinen) talo, uudempi, 1900-luvulta.
- ▶ Fedulan (entinen) talo 1900-luvulta.
- ▶ Pekka Gauroin talo.

arkkitehtuurin osaston opiskelijoita matkusti Kinnermäelle ensimmäisen kerran vuonna 1998.

Siitä lähti liikkeelle vanhojen talojen kunnostamistyö ja aidon karjalaisen matkailukohteen perustaminen. Vähitellen muodostui myös ydinjoukko, joka ryhtyi tekemään töitä erityisellä antaumuksella. Sisärukket kertovat, että oli vieraiden ansiota, että talojen arvo todellakin tajuttiin. Suomalaisien ammattilaisten mielestä oli erittäin harvinaista, että tällainen kyläkokonaisuus oli säilynyt eheänä.

Kun Nadjalla ei ollut valmistumisensa jälkeen vuonna 1999 työpaikkaa, alkoi yrittäjäyys Kinnermäessä nousta vaihtoehtoksi. Vuonna 2000 perustettiin säätiö ja seura-

vana vuonna hän rekisteröityi yrittäjäksi.

Kaikki on vaatinut aikaa ja rahaa. EU-hankkeen kautta tuli noin 50 000 euroa, mutta se oli aikoinaan pienin raha, mitä EU:lta on edes mahdollista hakea. Sillä rakennettiin pyykinpesutupa ja korjattiin kuuden talon katot. Kuluneiden 15 vuoden aikana on kunnostamista tehty noin 120 000 euron edestä. Osa on valtion tukea, osa lahjoituksia, mutta silti merkittävä osa työstä on tehty talkoilla.

Arki Kinnermäessä on välillä todella hiljaista. Aluksi siellä ei ollut edes sähköjä ja nykyäänkin sydäntalvi on hyvin hiljainen. Kesällä viljellään maata ja kasvatetaan tai kerätään luonnosta satoa, josta valmistetaan luomuruokia, aitoja karjalaisia tarjottavia vieraille.

– Päiväni kuluvat naisten töissä, tiskaan, siivoan ja laitan ruokaa. Minä en osaa delegoida kuten Olga, Nadja kertoo ja nau-
raa taas.

Kinnermäkeä ei ole kunnostettu ainoastaan matkailijoita varten eikä Vieljärven Karjalan Kielen Koti ole ainoastaan paikallisia varten. Olgan ja Nadjan mukaan ne täydentävät toisiaan. Molemmissa paikoissa vieraat ja paikalliset voivat kohdata sopuisasti toinen toisensa.

Kinnermäessä pidettävät juhlat ja festivaalit tuovat pääraitin aina täyteen väkeä ja maiseman yllä leijuu joka kerta mukava karjalainen tunnelma.

Teksti ja kuvat:
AILA-LIISA LAURILA

KIELIKURSSIT

Tuaš myö yheššä opaššumma

Maailma muuttuu mutta yksi on ja pysyy, 1991 Uhtualla alkunsa saanut vienan kielen ja kulttuurin kurssien pito. Kesän kielikurssit pidettiin Vienan Karjalan Pääjärvellä ja Suomen Nurmijärvellä.

Pekka Zaikov piti kurseja aikansa, sitten opettajina toimivat vuosikausia Petroskoin yliopiston dosentti **Olga Karlova** ja karjalan kielen tuntija **Valentina Ivanovna Karakina**.

Olga avioitui Suomeen vuosi sitten ja kun nyt juuri kurssin aikaan lähenei hänen hetkensä tulla *rošenčakši* eli saada lapsi, oli turvaututtava sijaiseen.

Valentinan poika, Petroskoin yliopistossa karjalaa opettava **Jevgeni Valentinovitsh Karakin** toimi Pääjärven kurssin toisena opettajana.

Tämän kesän kurssille tuli entiseen malliin parikymmentä karjalaista: opettajia, lastentarhanopettajia, karjalankielisen median toimittajia, tutkijoita, näyttelijä. Ihmisiä, jotka työssään käyttävät karjalan kieltä. He saapuivat Pääjärveltä, Kiestingistä, Uhtualta ja tietenkin Petroskoista.

Nuori **Irina "Ira" Zaytseva** on syntynyt Leningradissa. Nykyisin Suojärvellä asuva isoäiti on lähtöisin Tveristä. Äidin juuret puolestaan ovat juutalaiset. Neuvostoliiton paineissa on ollut halu häivyttää taustansa; isoäiti ei halua puhua karjalaa eikä äiti juuristaan.

Ira on suorittanut yliopistotutkinnon ranskan ja englannin kielissä. Iran sydän sanoi pari vuotta sitten, että hänen tulee opiskella karjalan kieltä. Pari vuotta on kulunut Jevgeni Karakinin iltakursseilla, karjalan kielen taito alkanut karttua ja

nyt Ira mielihii päästä opiskelemaan karjalaa yliopistoon.

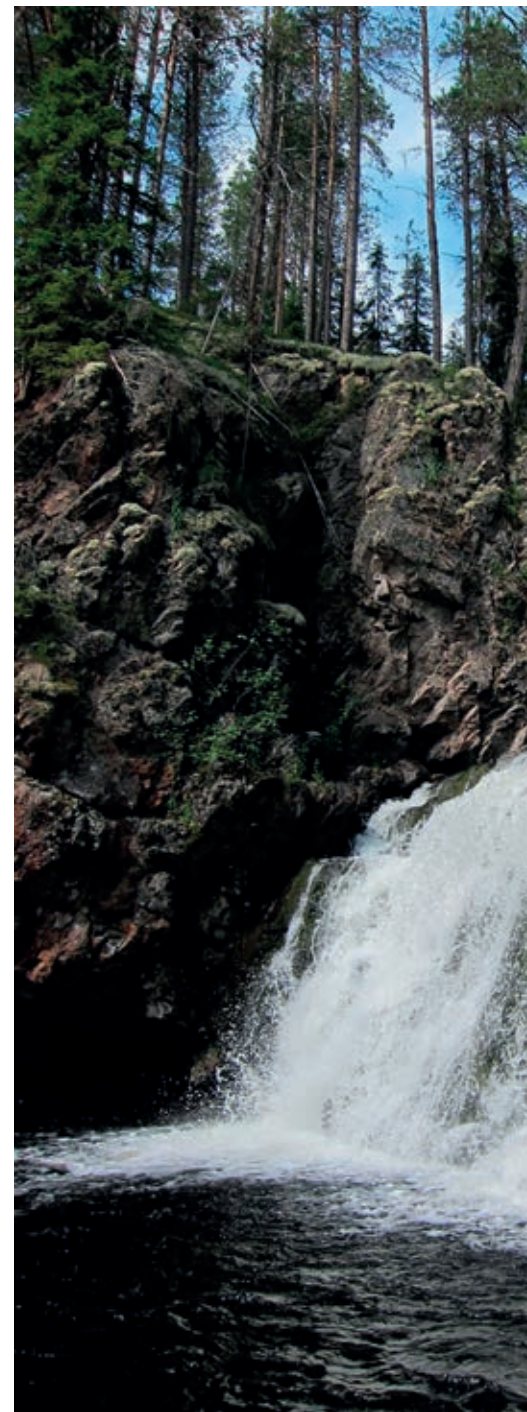
Kurssille tuli myös seitsemän suomalaista, joilla juuret ovat Karjalassa: Uhtualla, Aajuolahdessa, Suvannossa ja luovuteilla alueilla.

Pääjärvi ei ole kaukana Suomesta. Kuusamosta ajetaan vajaan tunnin rajalle, joka vedettiin nykyiselle paikalleen talvisodan päätteeksi. Rajan taakse jäivät luovutetut Kuusamo ja Salla, ja tarunhohtoinen Paanajärvi, yksi karelianistien käyntikohteista.

Nykyisin Kuusamo-Suoperäksi kutsuttu raja-asema avattiin alun perin runsaat 50 vuotta sitten puutavaraliikenteelle ja muutettiin 10 vuotta sitten kansainväliseksi rajanylityspaikaksi. Raja-asema on nyttemmin varsinkin polttoaineenostajien ja kalamiesten suosiossa.

Noin 50 kilometrin matka rajalta Pääjärvelle taittuu pyykkilautatietä pitkin puolellessatoista tunnissa – ellei rengas rikkoudu, kuten meillä Kuusamosta matkanneilla. Reipasotteinen kuljettajamme **Sveta** ilmoitti vaihtavansa renkaan itse, mutta kun paikalle sattui muurmanskilainen rekkakuski, kelpasi apu.

Pääjärvi on nimenä jäänyt mieliimme, kun suomalaiset rakensivat sinne 1970-luvulla betonilähiön. Tuolloin paikkakunnan noin 2 500 asukasta saivat elantonsa pääosin metsäteollisuudesta. Koulussakin, joka oli kurssin päänäyttämö, oli niihin

Retkikohde Mäntykoski kuin silloin ennen...

aikoihin 600 oppilasta, nyt vain enää 200.

Karjalaisten osuus taajaman asukkaista on alle 20 prosenttia. Karjalaisuutta edistetään erityisesti paikallisen Karjala-seuran Karjalaisessa pirtissä, jossa pidetään vienan kielen kurseja sekä tee- ja tarinailtoja, tallennetaan muistoja ja perinteitä ja kudotaan mattoja.

Yhteiskunnallinen toiminta on vilkastunut Vienan Virta -yhdistyksen perustamisen myötä. Yhdistys edistää Karjalan pohjoisten osien kansojen kieliä ja kulttuuria. Viisi vuotta sitten käynnistynyt kylän liepeillä sijaitsevan Tuhkapatunan eli

Ira eli Irina Zaytseva arvuuttelee sanaa Alias-pelissä, jota käytettiin kurssilla kielen oppimisen apuvälineenä.

Pääjärveläinen lastentarhanohjaaja Katti Kuranova taitaa haitarinsoiton.

Tuhkakosken puhdistustyö on juuri saatu päätökseen.

Talkoilla koskesta on nostettu uskomaton määrä roskaa: mottikaupalla puutavaraa, metallia, lasia, muovia, autonrenkaita, vaatekappaleita, jalkineita, astioita. Tuloksena on vapaana putoava moniportainen koski, jonka poreissa voi nyt vaikka kylpeä.

Viikko Pääjärvellä oli sukellus karjalaisuuteen. Kurssi ei ole pelkkää kieltä vaan myös kulttuuria, historiaa, tapoja ja uskomuksia. Teemana oli karjalainen kylykulttuuri ja siihen kuuluvat tavat, lemmennostatuk-

set, uskomukset ja perinteet. Ja tietenkin opiskeltiin vienankarjalan kielioppia ihan perinteisesti ja sanoja Alias-peliä pelaten.

Ristikanša, kylpömäh!

Konša kyly on lämmitetty ta hielet kohennettu, ni kyly vähäsekši aikua jätetäh rauneutumah. Kylyn valmistaja kylyštä läh- tiessä loi vettä kiukuan piällä ta šano:

*Pois, kačku, kylyštä,
löly šijah,
ta ristikanša kylpömäh.*

Laulaminen on pedagogisesti hyväksi havaittu menetelmä kielen oppimiseen ja tunnelman luomiseen. Aamut avattiin tuttuja karjalaisia lauluja rallattaen, säestäjänä pääjärveläinen lastentarhanohjaaja **Jekaterina ”Katti” Kuranova**, joka on oppinut haitarin soittotaitonsa Kiestingin musiikkiopistossa.

Yhtenä iltana ajettiin vajaan 30 kilometriä illanviettoon Sohjanankoskelle, sijainniltaan yhteen Karjalan komeimmista kylistä. Sofropog on syntynyt Tuoppajärveä ja

Pääjärveä yhdistävän Sohjananjoen ranta-mille. Kylä on elänyt kalastuksesta mutta on nyt kuihtumassa, kun kalastus ei enää anna riittävää leipää asukkaalle.

Kulttuuritalolla esiintyi lapsiryhmä, josta kolme poikaa ja kaksi tyttöä opiskelevat kerran viikossa karjalaa, karjalaistaustaisia kaikki. Esittivät morsiamen kosintamenot, lauloivat ja tanssittivat meitä.

Sofropogin naiset olivat ahertaneet koko päivän ja pöydät notkuivat kalaherkkuja, kalaisten vesien äärellä kun oltiin. Sähköjen katkaiseminen alueelta juuri illanviettomme aikaan runsaaksi vuorokaudeksi ei haitannut, generaattori vaan käyntiin ja tsäijyn saanti oli turvattu.

Yksi kurssipäivistä oli varattu retkeen, joka suuntautui Paanajärvelle. Tutustuimme etukäteen kansallispuistoon Pääjärvelä sijaitsevassa opastuskeskuksessa, josta myös hankitaan luvat puistoon menoa varten. Sieltä tuli lisäksi meitä kuljettanut auto, hiekkaisilla ja mäkisillä teillä kun ei mikä tahansa kulkuneuvo liiku. Vuonna 1992 perustettuun Paanajärven kansallispuistoon on runsaat 80 kilometriä Pääjärveltä.

Kansallispuistossa jakauduimme kahden ryhmään. Reippaimmat kiipesivät 500 metrin korkeuteen nousevan Kivakka-tunturin laelle ja me muut seilasimme laivalla pitkin Paanajärveä ja ihailimme kanjonijärvestä pystysuorana nousevaa Ruskeakalliota sekä **Akseli Gallén-Kallelan** ikuistamaa Mäntykoskea. Kun joukko oli taas koolla, vierailimme uskomattoman kauniilla paikalla Oulanka-joen rannalla sijaitsevalla Vartiolammilla.

Pääjärveläiseen arkeen saimme tutustua ihan käytännössä. Meistä suomalaisista kolme naista asui kesäajan tyhjänä olleessa kerrostalokodissa, emäntä kun oli mennyt Sohjanankoskelle datshalleen kesäksi.

Naapurin nuori rouva laittoi meille aamiaisen ja päivällisen, lounas syötiin Soba-baarissa. Pääjärveltä oli katkaistu kesäksi lämmitys ja sen myötä myös lämmin vesi. Sähköpannussa kuumeni riittävästi vettä ja **Anna Vlasovan** sauna lämpeni tarvittaessa.

Eeva-Kaisa Linna

KIELIKURSSIT: Vienan kielen ja kulttuurin kurssit järjestetään kaksi vuotta peräjäkeen Vienan Karjalan runokylissä, joka kolmas vuosi tullaan Suomen puolelle kurssitelemaan. Vuoden 2017 kurssi järjestetään Suomessa, todennäköisesti Kuusamo-opistossa.

Livvin kurssille tuli enemmän karjalaisia kuin suomalaisia

Tutut opettajat **Olga Žarinova** ja **Nadežda Mičunova** vetivät livvinkarjalan kurssin tällä kertaa Kiljavan opistolla Nurmijärvellä. Suomalaisia kurssille osallistui vain neljä, kun Karjalan tasavallasta saapui 11 innokasta opiskelijaa.

Karjalan kansallisen arkiston johtajana työskentelevä Olga Žarinova oli kielikursin vetäjänä jo 15. kertaa. Kurseja on pidetty yli 20 vuoden ajan ja aluksi kumppanina oli **Ludmila Markianova**. Tällä kertaa keskeisenä teemana olivat karjalaiset taiteilijat, kuten Kansallisen teatterin näyttelijä **Pekka Mikšijev** ja aunuksilainen muusikko **Vladimir Brendojev**.

– Kurssi on nyt vähän erilainen kuin aiemmin, kun meitä suomalaisia on niin vähän ja taas erittäin hyvin karjalaa puhuvia paljon. Heidän puhettaan on todella mukavaa kuunnella, kertovat useita kesäkurseja jo käyneet **Annikka Tanskanen** ja **Erkki Kaarniemi**.

Kaarniemi on syntynyt Käkisalimesta, missä syntyi vuonna 1939. Ensimmäisestä evakkomatkastaan hän ei muista mitään, mutta noin viisivuotiaana tekemästään toisesta paljonkin. Hän haluaisi nyt kovasti oppia sukunsa käyttämän kielen, mutta kokee esimerkiksi kieliopin haastavana. Venäjällä hän kertoo käyneensä yli 40 kertaa.

Alkeisryhmässä opiskellut **Juha Tahko** pitää karjalan sijamuotoja vaikeina. Virolahdella syntyneellä ja Sipoossa asuvalla Tahkolla ei ole omia sukusiteitä Venäjän Karjalaan, mutta hän on vierailut siellä joitakin kertoja.

– Olen käynyt muun muassa Petroskoissa, mutta siellähän ei paljon karjalaa puhuta. Kuujärvellä kuulin puhuttavan livviä ja kiinnostuin sen opiskelemisesta. Kieli kuulostaa hauskalta.

– Olen osallistunut Helsingissä Karjala-talon viikonloppukurseille, mutta melkein kaikki opittu on ehtinyt unohtua. Koe-tan nyt palauttaa taas jotakin mieleen, hän naurahtaa.

Karjalan tasavallasta kurssille osallistui muun muassa useille kurseille osallistuneet karjalan opettaja **Nina Barmi-**

Ahkerä tarinoiden kirjoittaja Valentina Kondratjeva luki kurssilaisille omia tekstejään.

na ja toimittaja **Margarita Kemppainen**. Uusiin kasvoihin kuuluivat muun muassa Essoilan päiväkodissa karjalaa opettava **Irina Amosova** ja Aunuksen kirjastossa työskentelevä **Tatjana Romanova** ja Oma Mua -lehden toimittaja **Olga Dubitskaja** sekä Kansallisen teatterin näyttelijä **Tamara Voronova**.

Nina Barmina opettaa karjalaa edelleen lapsille Nuošjärven koulussa, mutta ei enää Präässä. Lisäksi hän työskentelee Vieljärvellä sijaitsevassa Karjalan Kielen Kodissa, missä kurseilla ovat käyneet niin lapset kuin aikuisetkin. Osa on ollut sellaisia, jotka puhuvat karjalaa, mutta eivät osaa lukea tai kirjoittaa sitä. Viime talven aikana lapsia oli kurseilla kymmenen ja vasta-alkaja-aikuisia kahdeksan.

– Lyhyillä viikonloppukurseilla kävi oppilaita myös Suomesta, Nurmeksasta ja Lieksasta. Karjalan Kielen Kodissa vieraat eivät voi vielä yöpyä, mutta Kinnermäestä löytyy majapaikkoja, Barmina kertoo.

Irina Amosova kertoo opettavansa karjalaa Kodine-nimisessä päiväkodissa. Essoilassa on kaksi päiväkotia, joihin lapset

Livvin kurssilla oli mukana yhteensä 15 osallistujaa, joista vain neljä oli tällä kertaa Suomesta. Mukana oli myös japanilainen Otani Chifuyu.

on jaettu iän mukaan eri ryhmiin. Amosovan mukaan 120 lapsesta noin 90 oppii karjalaa.

– Meillä on sellaisia lapsia, jotka elävät päiväkodissa sunnuntaista perjantaihin ja menevät vain viikonlopuiksi kotiinsa.

Amosova kertoi myös elokuun viimeisenä viikonloppuna Essoilassa vietettävästä **Aleksandr Volkov** -kirjallisuusfestivaalista, jonne hän toivotti suomalaiset vieraat tervetulleiksi.

Tamara Romanova kutsui puolestaan Vladimir Brendojevin syntymän 85-vuotisjuhlaan Aunukseen 4. syyskuuta.

Kurssin iltaohjelmaan kuuluivat vierailut Elias Lönnrotin Paikkarin torpassa Sammatissa, Aleksis Kiven kodissa Nur-

mijärvellä sekä Lohjan kirkossa ja ortodoksisessa tsašounassa. Lohjalla tavattiin myös Suomen karjalaisia. Lisäksi vietettiin omat illatšut Kiljavalla. Ensi vuonna livvin kurssi pidetään Karjalan tasavallassa, mahdollisesti Kižin saarella. Livvin kurssin järjestelyistä vastaa Karjalan Liitto yhteistyössä Maaseudun Sivustysliiton kanssa.

Teksti ja kuvat:
AILA-LIISA LAURILA

Karjalan Liiton järjestämä Karjalan kielen (livvin) ja kulttuurin intensiivikurssi pidettiin 24.–29.7.2016 Nurmijärvellä Kiljavanrannassa Kiljavan opiston tiloissa.

Tekstit syntyvät öisin ja talven pimeillä

Runoja ja proosaa julkaissut aunukslainen **Valentina Kondratjeva**, 66, oli yksi Kiljavan opiston kielikurssilaisista. Torstaina hän pääsi lukemaan tekstejään muille kurssilaisille, jotka kuuntelivat korvat tarkkoina kauniita ja koskettavia tarinoita.

Valentina Kondratjeva on kotkatjärveläisen **Zinaida Dubininan** kanssa ensimmäisiä karjalaksi kirjoittavia naisia. Omat sisaret ovat olleet Kondratjevan ensimmäisiä lukijoita ja kannustajia. Hänen teksteissään käsitellään monia naisille läheisiä asioita, kuten suhdetta luontoon, rakkauteen, perheeseen ja muihin läheisiin.

– Kirjoitan aina öisin, kun tarinat vain pyörivät ja pyörivät päässäni, ja kirjoitan enemmän syksyllä ja talvella kuin valoisin kesän aikaan, hän kertoo.

Immalan kylässä varttuneen Kondratjevan äiti on inkeriläinen ja täyttää loka-kuussa 91 vuotta. Vuonna 1987 kuollut isä oli karjalainen ja kodissa puhuttiin aina karjalaa. Ensimmäiset teoksensa Kondratjeva kuitenkin kirjoitti kyrillisin kirjaimin, koska ei ollut oppinut latinalaisia aakkosia.

– Ylen äijän suvaišen omua kieldy, hän sanoo ja kertoo olevansa erittäin tyytyväinen siitä, että karjala alkoi elpyä.

Kondratjeva on myös tehnyt sanoituksia **Natalja Pettisen** johtamalle Karjalan Koivu -kuorolle, jossa itsekin on laulanut jo kymmenen vuoden ajan. Lisäksi aunukslainen mieskuoro Terveh Briha esittää hänen teoksiaan. Saavutusten lista on kasvanut pitkäksi. Hän on voittanut Oma Mua -lehden kirjoituskilpailun ja tekstejä on julkaistu useissa Taival-almanakoissa – myös hiljattain ilmestyneessä uusimmassa.

Kielikurssilaisia hän ilahdutti lukemalla otteita vuonna 2012 ilmestyneestä Kaksi pedäjiä -kokoomateoksestaan. Myös vuonna 2014 julkaistusta eri kirjoittajien teksteistä kootun Kumalikko-teoksen sivuilta voi lukea osan Poluudittu syväin -tarinasta. Kertomuksen taustalla on kirjoittajan äidin elämäntarina.

– Sota-aikana inkeriläinen äitini vietiin Saksaan, missä hän oli yli vuoden ajan. Sitten hänet tuotiin Hankoon ja Lohjalle. Sydämeeni sattuu, että olen nyt saanut käydä täällä samoissa paikoissa, missä hän nuorena oli, Valentina Kondratjeva kertoo.

AILA-LIISA LAURILA

KIRJALLISUUS

Kuka olikaan Maria Kinos?

Kuka olikaan Maria Kinos? Vienan pakolainen ja Nurmeksen kauppiaiden ”Grand Old Lady”

Kirjoittaja: Riitta Huttu. Julkaisija ja kustantaja: Maria Kinoksen säätiö. Painopaikka: Laser-Media Oy, Joensuu 2016.

Koululaisena tapasin **Maria Kinoksen** useasti Nurmeksessä ja hänestä jäi minulle pysyvät muistot. En kuitenkaan tiennyt hänen elämänvaiheistaan muuta kuin sen, että hän työskenteli ennen oman liikkeensä perustamista Nurmeksen Kauppa Oy:ssä, jonka toimitusjohtajana isäni toimi, ja että hän oli kotoisin Vienan Karjalasta.

Tunsin suurta mielenkiintoa tietää enemmän Maria Kinoksen elämänvaiheista ja lukea mitä **Riitta Huttu** on onnistunut kokoamaan kirjan aineistoksi ja millaisen kuvan hän piirtää kirjan päähenkilöstä yli 30 vuotta hänen kuolemansa jälkeen.

Kirjoittaja nimeää esipuheessaan teoksen pienoiselämäkerraksi, mikä onkin oikea termi 78-sivuiselle kirjalle. Vähäinen sivumäärä johtunee Kinoksen elämään liittyvän kirjoitetun aineiston niukkuudesta ja siitä, että suurin osa Maria Kinoksen tunteneista oli jo poistunut tuonilmaisiiin ennen kirjoitustyön alkua.

Kirjan lähdeluettelo on sen sivumäärään verraten huomattava. Lähteinä käytetyt kirjat käsittelevät Vienan Karjalan pakolaisia ja elämää. Maria Kinoksen omaan elämään liittyviä lähteitä on vähän.

Ilman Kinoksen omia muistiinmerkin-tojä, joiden osuus on 26 sivua, teoksesta olisi jäänyt puuttumaan tärkeä osa, joka avaa lukijalle Maria Kinoksen persoonaa ja elämänvaiheita.

Maria Kinoksen testamentin mukaisesti perustettiin hänen kuolemansa jälkeen rahasto, josta tuettiin paikkakunnan opiskelijoita ja vanhusten virkistystoimintaa. Rahastoa hoiti testamentin määräysten mukainen toimikunta. Vuonna 1997

toimintaa selkeytettiin perustamalla Maria Kinoksen nimeä kantava säätiö.

Jos säätiö olisi päättänyt Maria Kinoksen elämäkerran teettämisestä heti perustamisensa jälkeen, kirjoittajalla olisi ollut mahdollisuus kerätä huomattavasti enemmän aineistoa Kinoksen aikalaisia haastattelemalla. Nyt valitettavasti tämä osuus on jäänyt suppeaksi ja monta tarinaa Marian elämästä ikuisesti kertomatta. Ja näitä tarinoita varmasti olisi ollut runsaasti. Olihan Maria Kinos poikkeuksellisen värikäs ja ulospäin suuntautunut ihminen.

Maria Jaakontytär Kinos, aiemmin Remsujev tai Remsujeff syntyi 11-lapsiseen perheeseen kuopuksena Uhtualla helmikuun 8. päivänä 1905. Karjalan Sivistysseura organisoï suomenkielistä kansakoulutoimintaa myös Uhtualla, missä Maria toimi kansakoulunopettajana. Itä-Karjalan levottomuudet pakottivat Marian perheen jättämään kotinsa ja pakenemaan Etelä-Pohjanmaalle 1922, missä Maria opiskeli kansanopistossa.

Vuonna 1925 Maria muutti sisarensa luo Nurmeksen Saramolle. Siellä hän toimi palkattomana harjoittelijana sisarensa ja tämän miehen perustamassa kaupassa. Tuttavien avulla hän pääsi ensimmäiseen palkalliseen työpaikkaansa Nurmeksen Kauppa Oy:llä, jonka perusti **Paavo Mauranen**, Karjalan pakolaisia hänkin, yhdessä kahden yhtiökumppaninsa kanssa.

Vuonna 1943 Maria aloitti Nurmeksessä oman kaupan, T:mi Maria Kinos, yhdessä ystävänsä kanssa. Sittenmin kauppa siirtyi Marian kotitalonsa tontille rakentamaan uudisrakennukseen.

Myyvälöitä voi luonnehtia sekatavarakaupoiksi, joissa oli tarjolla laaja valikoima tavaroita kodin ja sen asukkaiden tarpeisiin. Elintarvikkeita ei niissä myyty. Maria Kinos kuoli vuonna 1985.

Maria Kinos oli monella tavalla edelläkävijä. Hän oli itsenäinen ja voimakastahoton nainen aikana, jolloin vain harva hänen kanssasisaristaan rohkeni ryhtyä yrittäjäksi. Hänessä yhdistyi avuliaisuus ja ystävällisyys sekä päättäväisyys ja peräänantamattomuus.

Karjalaisista juurista lähtevä iloisuus ja valoisa elämänasenne kantoivat häntä vai-

keuksista voittoon. Ja vaikeuksia ja esteitä hänen elämänpolulle kertyi paljon, vaikka hän omista muistelmissaan tuokin esiin vain muutamia. Niistä lukiessa vahvistuu käsitys ihmisestä, joka ei anna periksi, etenkin silloin, kun kokee karsineensa vääryyttä.

Muistan hyvin Marian ensimmäisen pikku puodin Nurmeksen torin kulmalla aivan linja-autoaseman vieressä. Se oli ahdettu täyteen tavaraa, hyllyt peittivät seinät lattiasta lähes kattoon. Ehkä kaupassa oli myös varasto, vaikka näyttikin siltä, että kaikki tavara on pantu esille.

Kävimme aika ajoin tovereitteni kanssa katsomassa, mitä uutta ja jännää sinne oli tullut.

Kerran puodissa oli pienen pieniä kirjasia, joihin oli painettu värikkäitä kuvia. Kun vihkosta ”plarasi” nopeasti sormissaan, kuussa oleva hahmo näytti liikkuvan ikään kuin piirrettyssä elokuvassa. Ja niitä sai vain Kinoksen kaupasta. Tästä saimme idean tehdä omia vihkosia, joissa lyijykynällä piirretyn hahmon tai esineen sai liikkumaan.

Isäni kertoi usein tarinan Mariasta ajalta, jolloin hän työskenteli Nurmeksen Kauppa Oy:n ruokaosaston hoitajana. Myymälään tuli reppuselkäinen metsätyömies ja alkoi tutkia liha- ja makkaratiskin tarjontaa. Lasin takana oli kimpale tummaa savulihaa, ja mies kysyi häntä palvelemaan tulleelta Marialta, onko liha poroa.

Maria otti lihakimpaleen leikkuaualustalle ja veisti siitä siivun suuhunsa. Hetken maisteltuaan Maria totesi: ”Ka empä tiejä poroako on, vaiko hevoista, mutta hyveä on kehveli”. Ja kaupat tuli kuulemma, mutta se ei minulle selvinnyt, oliko poroa vai hevosta. Totuus lienee, että Maria tiesi lihan olevan hevosta, mutta taitavana myyjänä ei sitä sanonut, eikä myöskään väittänyt sitä poroksi. Maria tiesi, mistä narusta pitää vetää, jos haluaa saada asiakkaan ostamaan.

Niukoista aineksista, koskaan tapaa-matta kirjansa päähenkilöä, Riitta Huttu on rakentanut varsin onnistuneen kokonaisuuden kuvaamaan yhden Karjalan pakolaisen ja poikkeuksellisen naisen monivaiheista elämänpolkua.

MATTI TÖRHÖNEN

Säveltäjä ja sovittaja Paavo Joensalo (vas.) hymyili tyytyväisenä konsertin jälkeen ja kumarteli solistilaulajien Reetta Haaviston ja Marjaana Ritassen rinnalla.

MUSIIKKI

Runonlaulajien perintö herkisti hienon juhlapäivän

Runonlaulajien perintö -konsertti.

Suistamolaisen Härkösten runonlaulajasuvun seitsemän sukupolven lauluja vuosilta 1900–2015. Huopalahden kirkko 3.8.2016, Helsinki.

Karjalaisuutta henkivä Runonlaulajien perintö -konsertti juhlisti Karjalan Sivistysseuran perustamisen 110-vuotispäivää. Viinijärven Vivaldiksikin mainitun **Paavo Joensalon** omasta aineistosta eli suvun seitsemän sukupolven runoilijajoukon tuotannosta ammentama runolaulukonsertti kuultiin Huopalahden kirkossa, jossa laulajien ja instrumenttien äänet soivat yllättävän kauniisti.

Solisteina kuultiin nuorehkoa, mutta taitavaa taiteilijajoukkoa ja orkesterin soittajina Joensuun konservatorion opiskelijoita. Vähäeleisen tyylikkäästi useissa kappaleissa säestäjänä toimi **Olli Mikkonen**. Kantele soi heleästi **Noora Arolan** näpeissä.

Solisteina esiintyvät muun muassa Sa-

vonlinnan oopperajuhlien ja Suomen Kansallisoopperan solisteiksi yltäneet sopraano **Reetta Haavisto** ja basso **Matti Turunen** sekä joensuulaislähtöinen bassobaritoni **Antti Pakkanen**. Karjalan kieltä tuntui lausuvan kaikkein vaivattomimmin sopraano **Marjaana Ritänen**.

Suistamolaislähtöisten Härkösten runoutta esittelevä konsertti eteni kronologisesti vanhimmasta uusimpaan. Meneiden polvien runoilijoita ovat **Iivana, Iivo** ja **Rauha Härkönen**. Iivo (s. 1882) tunnetaan Karjalan Sivistysseuran pitkäaikaisena sihteerinä ja lehden päätoimittajana. Hänen ja isoisänsä Iivana Heroila-Härkösen (s. 1827) runoissa soi vielä vanha kalevalainen maailma, runomitta ja kielikuvat.

Rauha Härkönen-Rosti (s. 1921) on Joensalon tati, joka kirjoitti runon Sankarivainajan muistolle Joensalon **Paavo**-isän kaaduttua rintamalla ennen pojan syntymää tammikuussa 1942. Sankarivainajan muistolle -runo perustuu lehtileikkeeseen, joka löytyi vanhan valokuva-albumin välillä vuonna 1979. Se sai erittäin herkän ja

koskettavan tulkinnan Marjaana Ritassen ja kuoron esittämänä.

Kun konsertti eteni suvun viidenteen, kuudenteen ja seitsemänteen polveen, alkoivat sanoitukset muuttua nykyihmisille tutummiksi niin sanoiltaan kuin sisällöltäänkin. ”Elämä jatkuu, kaupungit kasvaa, sukupolvet toisiinsa vaihtuu” -todettiin säveltäjän itsensä runossa Arjen sankarit, joka kuultiin kolmen solistin ja orkesterin yhteisesityksenä.

Joensalon omia sanoituksia oli ohjelmassa kaikkiaan viisi. Kolme niistä oli otteita karjalankielisestä tenavaoopperasta Eigu, joka kertoo jalattomasta suojuslöpöistä eli kilpikonnasta. Näissä veikeissä esityksissä loisti erityisesti bassobaritoni Antti Pakkanen.

Suvun nuorin runoilija on vuonna 1993 syntynyt **Anniina Joensalo**, joka opiskelee elokuva-alaa Aalto-yliopistossa. Hän on Joensalon tyttären tytär. Tämä sukupolven konsertti tarjosi poikkeuksellisen kokemuksen monellakin tavalla.

AILA-LIISA LAURILA

Kuulutko tähän Remsujen sukuun?

Keski-Suomessa asuva **Maija Ahokas** on ottanut yhteyttä Karjalan Heimon toimittukseen saadakseen yhteyttä sellaisiin vianankarjalaisjuurisiin, jotka voisivat tavalla tai toisella auttaa häntä sukututkimustyössä.

– Apua minulta on pyytänyt edesmenneen aviopuolisoni **Mairen**-serkku. Hän on syntynyt vuonna 1935 ja on huonokuuloinen, asuu Suomussalmella ja on Suomen kansalainen nykyään, Ahokas kertoo.

Kyseisen sukulaishenkilön isoisä oli **Hotakka Rodioninpoika Remsu** (Feodor Rodionovits Remsujev), joka syntyi vuonna 1875 Uhtulla. Isoäiti oli **Tatjana Ivanintyttö Kornilova** (Tatjana Ivanovna Kornilova). Tunteeko joku nämä henkilöt omiksi sukulaisikseen?

Internetin kautta Maija Ahokas on lukenut muun muassa Karjalan Kävijää numero 10/1908, jossa sivuilla 9–13 **W. Jerejjeff-Räihä** kirjoittaa juttua ”Vianankarjalaisen poliittisen vangin muistelmia”. Siinä kerrotut vangit ovat Räihä, Waara ja Hotatta Remsujeff. Lopuksi mainitaan, että juttu jatkuu, mutta Sampo-tietokannasta jatkoa ei löydy.

– Samasta vangitsemisesta olen lukenut myös Karjalan Heimo -lehestä numero 5–6/1994 sivuilta 2–4.

Ahokkaan selvitysten mukaan Remsun perheessä on ollut kaikkiaan viisi lasta: **Marija** s. 9.4.1899, **Fedosija** s. 2.4.1903, **Ioan** s. 26.9.1904, **Nikolai** s. 1906 ja **Viktor** s. 1909, joista kaikki ovat syntyneet Uhtualla.

Nuorin poika Viktor on ollut opettaja. Avioituttuaan **Irma Ahokkaan** kanssa vuonna 1931 hän otti sukunimekseen Ahokas. Molemmat toimivat opettajina Uhtualla, Aunuksessa ja Kontupohjassa. Viktor on kuollut tai tapettu 24.4.1952 vankeudessa Arkangelin alueella.

Viktorilla ja Irmalla oli kolme lasta: **Stella**, **Mairen** ja **Ilmari**, joilla kaikilla oli sukunimi Ahokas. Stella (9.7.1932–8.5.2006) on haudattu Kontupohjaan. Ilmari (19.08.1937–9.5.2003) asui koko elä-

Yhteiskuvassa vas. Irma Ahokas, Mairen ja Stella. Mairenin takana Ilmari.

Irma Ahokas.

Viktor Ahokas.

mänsä ajan Uhtualla eli Kalevalassa. Ainoa elossa oleva perheenjäsen on Ahokkaalle tuttu Mairen. Nikolai ammuttiin Karhumäessä 10.2.1938 hänen yritettyään paeta vankikuljetuksesta.

Kolmesta vanhemmasta lapsesta tiedot ovat kateissa, todennäköisesti he ovat tulleet/paenneet Suomeen. Mairen muistele, että joitakin kirjeitä olisi tullut Oulusta (Uleåborg). Sampo-tietokannasta löytyi seuraavaa: Jussi Hotatanp. Remsujeff, Uhtua kk, 17-vuotias, kirjattiin Maikkulaan 1.8.1923 ja Oulun Lääninsairaalaan 2.8.1923.

Mairen on kertonut: ”Äiti ei koskaan tykännyt vastata minun kysymyksiini. Koko elämänsä hän oli jotakin pelännyt ja pitänyt suunsa kiinni. Muistelen, että sodanjäl-

keisinä vuosina, kun olin jo aikuinen tyttö ja halusin jotakin kysellä (vaikka naapurereiltakin), niin ei kukaan halunnut ruveta kertomaan. Niin kuin kaikki olisivat kaikkeen tyytyväisiä ja onnellisia, kun sota loppui. Näin oli toisillakin, vaan olivat vaiti.”

Lopuksi vielä yksi kysymys: Hotatan sisar oli Marija s.12.2.1881 ja **Aleksi Ahava** mainitsee, että Muarie Remsujeff olisi ollut sama henkilö. Onko Muarie vain murrenimi ja onko hänestä kerrottu jotain enemmän? – Ahokas sanoo, että kaikki tiedot ovat tervetulleita!

Mahdolliset tiedot Ahokasta askarruttaviin kysymyksiin voi lähettää hänelle sähköpostilla osoitteeseen: maija.a.ahokas@gmail.com tai postitse: Maija Ahokas, Keskustie 18, 41520 Hankasalmi, puh. 050 3759921.

Suomalaisleffoja festivaaleilla Haikolassa

Vienan Karjalan Haikolan sähköttömässä kylässä järjestetään syyskuun alussa neljättä kertaa dokumenttielokuvien festivaali. Elokuvatapahtumassa esitetään Vienassa kuvattuja tai vienalaiseen kulttuuripiiriin liittyviä dokumenttifilmejä. Tänä vuonna ohjaajavierailijoina ovat dokumentaristi **Seppo Rustanius** ja ohjaaja **Miia Tervo**.

Ohjaaja Seppo Rustanius on tehnyt useita Karjalaan liittyviä dokumentteja, joihin kietoutuu suomalaistenkin kohtaloita. Hänen elokuvansa Karjalainen kiirastuli kertoo Neuvosto-Karjalan suomalaisväestön traagisesta kohtalosta Stalinin vainoissa ja toinen Karjalaan legendaariseksi johtajak-

si nousseesta **Edvard Gyllingistä**. Kuninkaana punikit käsittelee vuotta 1918, jolloin Britannia lähetti kansainvälisiä joukkoja Karjalaan, Muurmannin ja Arkangelin alueelle sekä perusti myös suomalaisista koostuvan Muurmannin legioonan taistelemaan mm. suomalaisia heimoretikuntia vastaan.

Miia Tervon kansainvälisesti palkittu elokuva Santra ja puhuvat puut kertoo tekijän ja vienalaisen perinteentaitajan **Santra Remsujevan** välisestä suhteesta sekä taiteilijana olemisesta.

Myös **Lasse Naukkarisen** filmi Kudot tu muistikirja käsittelee taiteilijan suhdetta

työhönsä. Elokuva seuraa tekstiilitaiteilija **Ariadna Donnerin** Surunauha-kuvakodoksen syntyä.

Lisäksi festivaalin ohjelmassa on **Miihkali Stepanovin** kuvaama dokumentti vienalaisen kirjailijoiden tutkijasta **Juri Djuževista**. Hän on kirjoittanut elämäkerrat **Antti Timosesta**, **Jaakko Rugojevista** ja **Ortjo Stepanovista**. Haikolan elokuva-juhlassa on dokumentin ensiesitys.

Matkatoimisto Kotiranta Kostamuksesta järjestää kulttuurimatkan Haikolan festivaaliin 2.–4.9. (Ilmoittautumiset: kotiranta-tour@mail.ru tai puhelimitse +7 921 2216658 / Olga Lehtinen).

Karjalaisuus näkyi Pispalan Sottiisissa

Kansantanssin Riemuvuotta viettänyt kansainvälinen kansantanssijuhla Pispalan Sottiisi levittäytyi alkukesällä Tampereen Messu- ja Urheilukeskukseen, jonne rakennettiin Euroopan suurin sisäleirintäalue noin 700 tanssijalle. Sottiisi on suomalaisen nuorisoseuraväen voimannäyttö.

Sottiisin monipuoliseen ohjelmaan kuului konsertteja, työpajoja ja tanssitupia. Sottiisi juhlisti Riemuvuotta erityisesti pääjuhlassaan, jossa nähtiin ainutlaatuisen tuhannen tanssijan, sadan soittajan ja kymmenen näyttelijän yhteinen huikea speaktaakkeli ”Riemua! – Hyppyä ja hypetystä 150 vuotta!”.

Elias Lönnrotkin oli mukana, kun tamperelaisten nuorten miesten joukko eli Tampereen poikateatteri esitti tanssien väliaikana omaa kuvaelmaansa. Itse tanssi-ohjelmassa itäkarjalaiseen osaan kuuluivat tanssit Itäkarjalainen katrilli, Selänvaehus ja Varrii ompi tsaijuves.

Karjalaistaiteilija **Viola Malmille**

Tampereen poikateatteri juonsi Riemua!-juhlan ohjelmaa ja esitti tanssien väliaikana omaa show'taan.

(1932—2010) osoitettiin erityisen suurta arvostusta, kun hän oli ainoa ohjaaja ja koreografi, joka mainittiin suuressa kavalkadissa nimeltä. Festivaalilla vierailut kansantanssiyhdyt Gornitsa kävi ilah-

duttamassa vanhuksia palvelutaloissa ja esiintyi kaupungin keskustan ulkolavalla. Gornitsa on esiintynyt Suomessa useissa suurissa tapahtumissa ja kouluttanut suomalaisia tanssijoita.

Rajanylitykset laskussa Suomen itärajalla

Matkustajamäärät Suomen itärajalla ovat olleet jokaisena alkuvuoden kuukautena pienemmät kuin vuotta aiemmin. Tammi-kesäkuussa itärajan ylitti noin 4,2 miljoonaa henkilöä, missä on viime vuoteen

nähdän laskua seitsemän prosenttia.

Venäläisten osuus oli rajanylittäjistä 61 prosenttia, mikä on vähemmän kuin viime vuonna. Suomalaisen rajanylittäjien määrä nousi, venäläisten väheni 14 prosenttia.

Kuusamossa ja Vartiuksessa rajaliikenne vilkastui, mutta Imatralla se hiljeni 15 prosenttia. Nuijamaalla ja Vaalimaalla matkustajia oli noin puolet vähemmän kuin viime vuonna.

Tässä yhden osuuden kävelijäjoukko kunnioittamassa Elias Lönnrotin elämäntyötä ja Kalevala-eposta.

Vaeltaen Lönnrotin jalanjäljissä Kalevalaan

Kalevala-kävelyllä halutaan rakentaa Lönnrotin polku kulttuurimatkailureitiksi Kalevala-epoksen 200-vuotisjuhliin vuoteen 2035 mennessä. Tavoitteena on tuoda Kalevalan syntyprosessia nykyisten sukupolvien tietoisuuteen.

Epätavallisella tempauksella, Via Kalevala -kävelyviestillä, kunnioitettiin Kalevala-eposta ja sen koajan, Elias Lönnrotin, muistoa. Matka alkoi Lönnrotin syntymätorpalta Sammatin Paikkarista 5. kesäkuuta ja päättyi Vienan Karjalan Kalevalaan Lönnrotin männyn juurelle 7. elokuuta.

– Tavoitteena on nostaa Kalevala ja sen syntyprosessi nykysukupolvien tietoisuuteen, antaa sysäys läpi Suomen ja Vienan Karjalan kulkevan kulttuurimatkailu- ja vaellusreitistön kehittämiseksi, edistää kulttuuriliikuntaa ja kansanterveyttä, yksi kävelyn puuhamiehistä ja vaeltajista, Osuus-kunta Lahden Seudun Kulttuuri- ja Elämysmatkailun hallituksen puheenjohtaja **Antti Holopainen** sanoo.

Kävelyreitit pituus on peräti tuhat kilometriä. Matka jaettiin 50:een viestin päiväosuuteen, ja se eteni noin 20 kilometriä päivässä.

Reitin alkuosuus seuraili Juvalla saakka Lönnrotin vuoden 1828 ensimmäisen runonkeruumatkan reittiä. Sieltä reitti kulki

Uuden Valamon kautta Nurmekseen, Kuhmoon, Kostamukseen ja edelleen Vienan Karjalan laulumaille.

– Kostamuksen museojohtaja **Aleksandr Koktomov** teki Suomalais-venäläiselle kulttuurifoorumille vuonna 2015 ehdotuksen Lönnrotin polun kehittämiseksi kulttuurimatkailureitiksi. Vastasimme ehdotukseen aloitteella aukaista Lönnrotin polku läpi Suomen Vienan Karjalaan, Holopainen kertoo.

Holopaisen mukaan Kalevala-kävely halutaan järjestää vuosittain vauhdittamaan Via Kalevala -matkailu- ja vaellusreitistön syntymistä Kalevala-epoksen 200-vuotisjuhliin vuoteen 2035 mennessä.

Kalevala-kävely on kiinnostanut kymmeniä ihmisiä Suomessa ja Vienan Karjalassa. Ilmoittautumisia tuli viimeiseen hetkeen asti. Koko matkan kävelijöitä on ollut neljä henkilöä. Matkailijat ovat olleet 50–70-vuotiaita.

Pitkän matkan kävelijöille järjestettiin majoitus Suomen puolella kahdessa asuntoautossa. Ne toimivat samalla huoltoajoneuvoina, ilmoittautumistoimistoina ja ruoka-, nestehuollon ja ensiapupalveluiden tukikohtina.

– Osanottajat joutuvat maksamaan ruoka-, nestehuolto- ja majoituspalveluistaan. Jokainen osanottaja saa osallistumisestaan kunniakirjan, Holopainen kertoo.

Vienan Karjalassa matkatoimisto Kotiranta järjesti matkailijoiden majoituksen. Kostamuksessa yövyttiin Kotirannan hirsimökissä. Vuokkiniemessä, Ponkalahdes- sa, Venehjärvellä ja Vuonnisessa oli perhemajoitus, Kalevalassa taas hotellimajoitus.

Kävelyviestien välisenä aikana osallistujille on järjestetty vapaa-ajan ohjelmaa, muun muassa kulttuuriohjelmaa, sitä mukaa kun paikallisilla kävelytapahtumaa tukevalla on ollut siihen valmiuksia. Vienan Karjalassa osallistuttiin paikallisiin kylätapahtumiin, kuten Vuokkiniemen kesäjuhlaan.

– Lahdessa 16. kesäkuuta järjestettiin näyttävä toritapahtuma suomalais-ugri- laisten kansojen maailmankongressin yhteydessä. Kävely-tapahtumaan viestiosuus saapui torille ja esitti tervehdyksensä, Holopainen kertoo.

Kalevala-kävelyn reitin voi katsoa osoitteessa via-kalevala.com. Peräti 70-vuotias **Kalevi Koskela** Keravalta on yksi neljästä kävelijästä, jotka ovat taivaltaneet koko Kalevala-kävelyn. Hänen mielestään Kalevala-kävely on hieno idea. Sen tarkoituksena on tehdä Kalevalaa tunnetummaksi ja

”Reitillä on tarkoitus yhdistää vaeltamalla runonkeruun alkutaipaleet myöhempimpiin Vienan Karjalan perinnekyläin.”

ANTTI HOLOPAINEN

”Kävelyviestien välisenä aikana kirjoitan kalevalamittaisia runoja.”

KALEVI KOSKELA

edistää kulttuurimatkailua ja ystävyyttä Suomen ja Venäjän välillä.

– Keravalla kävelen joka aamu seitsemän kilometriä. Nuorempana tein 100–150 kilometrin vaelluksia Lapissa. Pyöräilin kerran 1 300 kilometriä Suomen päästä päähän, Koskela kertoo.

Koskelalla on ollut mukana matkalla makuupussi, vaatteita, kamera, kynä, matkapuhelin ja iloinen mieli. Majoitus on ollut matkailijoille varatuissa matkailuautoissa, mökeissä ja kouluissa.

– Kävely on ollut hieno, joskus raskas. Olen saanut matkasta paljon elämyksiä: kulttuuria, hienoja valokuvia, erilaisia esityksiä ja mielenkiintoisia tapaamisia, Koskela sanoo.

Kävelyviestien välisenä aikana Koskela on levännyt ja kirjoittanut kalevalamittaisia runoja matkasta. Hän on sepittänyt runoja yli seitsemän vuotta, joka aamu ainakin yhden runon. Siitä syystä häntä kutsutaan Keravan Väinämöiseksi.

– En osaa kirjoittaa muita runoja. Olin alkanut kirjoittaa kalevalamittaisia runoja ennen kuin luin Kalevala-epoksen. Sitä varten olin opiskellut itse sääntöjä.

Matkakokemuksistaan Koskela on kirjoittanut omaan blogiinsa kalevi-keravalainen-via-kalevala.blogspot.fi. Siinä hän on julkaissut runojaan ja valokuviaan. Kalevalamittaisia runoja voi lukea myös hänen toisessa blogissaan keravan-vainamoinen.blogspot.fi.

Teksti ja kuva:
SERGEI KARPOV

Tukholman lähistöllä Vallentunassa asuvat Elin ja Eila Pöllänen esittävät kaunista karjalaishenkistä musiikkia.

Karjalan kielen asemasta puhuttiin Seinäjoen pajassa

Seinäjoella kesäkuussa pidettyjen Karjalan Liiton Kesäjuhlien Karjalan kielen pajassa pohdittiin karjalan kielen asemaa.

Itä-Suomen yliopiston karjalan kielen professori **Vesa Koivisto** kertoi, että 15–20 opiskelijaa suorittaa vuosittain karjalan kielen kurssin. Karjala on vapaa sivuaine, jonka kuka tahansa voi ottaa ohjelmaansa.

Sekä lauantaina että sunnuntaina pidetyssä pajassa oli muutamia kymmeniä osallistujia. Lauantaina keskustelua johti entinen

Karjalan Liiton toiminnanjohtaja **Hannu Kilpeläinen** ja sunnuntaina Karjalan Sivistysseuran edustaja **Marja Torikka**. Musiikkia esitti äiti-tytär-duo **Elin** ja **Eila Pöllänen**.

Helsingin yliopiston etnolingvistiikan ja fennougriistiikan dosentti **Tapani Salminen** luennoi karjalan kielestä ja sen historiasta sekä Raja-Karjalan kielioloista ja niiden heijastumisesta nykypäivään.

Projektipäällikkö **Eila Jahn** kertoi karjalan sanakirjoista sekä tutkimuksista karjalan kielen kehittämiseksi.

Eduskunnan toinen varapuhemies **Paula Risikko** puhui pääjuhlassa ja otti juhlapuheessaan esille karjalaisten kokemukset ja kulttuurin sekä omien juurien merkityksen.

– Karjalaiset ovat onnistuneet juurruttamaan oman kulttuurinsa ja positiivisen elämänasenteen suomalaiseen yhteiskuntaan. Pohjanmaallakaan ei ole sellaisia pitoja, joissa ei tarjottaisi karjalaista ruokaa, karjalanpaistia tai karjalanpiirakoita. Voimme ottaa oppia karjalaisilta, joilla on heräyvä ja elämänmyönteinen asenne. Karjalaiset ovat kokeneet sen, mitä meiltä nyt odotetaan maahanmuuttajien kotouttamisessa. Karjalaisuus symboloi selviytymistä ja hyvinvointiyhteiskuntaa, Paula Risikko sanoi.

Ensi vuonna Karjalaiset kesäjuhlat pidetään Jyväskylässä.

Suojärvitaustaiset Hilikka Salonen, Matti Tuomisto ja Liisa Grudei juttelivat innokkaina sukunimivaihdoksia selvittävän Titta Aaltosen kanssa Seinäjoen karjalaisilla juhlilla.

Miten karjalaiset suvut vaihtoivat nimiään?

Millaisia sukunimiä entiset Andronoffit, Sergejeffit ja muut nykyisin käyttävät sekä missä vaiheessa ja millaiseksi nimi päätettiin muuttaa?

Itsenäisen Suomen ensimmäinen sukunimilaki säädettiin vuonna 1920 ja se astui voimaan tammikuussa 1921. Nuorena tasavallassa alkoi nimien suomalaistamisen boomi. Tuohon aikaan myös Karjalan Sivistysseura ja Suomalaisuuden liitto julkaisivat useita sukunimioppaita, joista ihmiset saattoivat valita itselleen sopivan sukunimen. Niitä julkaistiin aikoihin kymmenkunta.

Näitä oppaita on viime aikoina selaillut ahkerasti helsinkiläinen opiskelija **Titta Aaltonen**. Hän on valinnut karjalaisten tekemät nimenmuutokset taideprojektina Aalto-yliopistoon valmistuvan gradunsa aiheeksi. Hän on kokoamassa taidekokonaisuutta, joka tulee esille Kuvataideakatemiajärjestämään taidenäyttelyyn ensi vuonna, kun Suomi täyttää sata vuotta.

Kesäkuussa Titta oli mukana Seinäjoella pidetyillä Karjalan Liiton kesäjuhlilla. Hän keräsi aineistoa työtään varten yhdessä ystävänsä **Kirsi Erärannan** kanssa. Erärannan suku on kotoisin Metsäpirtistä ja Sakkolasta ja hänen omakin nimensä on muutettu, joskaan ei suomennettu kuten monet venäläisperäiset nimet.

– Suvun nimi oli Eeva, mutta isoisoisä muutti sen Erärannaksi, Kirsi kertoo.

Titta Aaltonen haluaa tehdä projektinsa niin, että vanha ja uusi nimi kirjoitetaan pahviseen kortistokorttiin alekkain, ja vanha nimi yliviivataan. Näin hän haluaa tehdä muutoksen näkyväksi suurelle yleisölle.

– Näin historiaa nähdään ja ymmärretään paremmin, Titta sanoo.

Jos haluaa kertoa oman sukunsa nimenmuutoksesta, Titta Aaltooseen saa yhteyden myös sähköpostin kautta osoitteella titta.aaltonen(at)uniarts.fi.

Pyölin sanakirja julkaistiin Pielavedellä

Filosofian tohtori **Raija Pyölin** laatima, odotettu Sanakirja karjala-suomi on ilmestynyt. Sanakirja on pari Sanakirja suomi-karjalalle, ja se julkaistiin Valassin 50-vuotispraasniekassa Pielavedellä heinäkuun lopulla.

Sanakirjassa on yli 400 sivua ja noin 20 000 hakusanaa. Sanat on osin taivutettu, mikä helpottaa niiden käyttöä. Myös synonyymeja ja esimerkkilauseita on mainittu useita.

Kirjan karjala on livviä eli aunusta, jota puhuttiin ennen sotia Raja-Karjalassa, erityisesti Salmassa. Salmilaistaustaiselle Raija Pyölille livvi on kotikieli, jota puhuttiin hänen kodissaan Maaningalla.

Pyöli on tehnyt pitkän uran ruotsin ja venäjän opettajana Lahdessa sekä väitellyt tohtoriksi aunuksenkarjalan venäläistymisestä. Aiemmin hän on

Raija Pyölin uusi karjala-sanakirja näyttää tältä.

julkaisut livvinkarjalan kieliopin ja harjoituskirjan.

Arkkipiipa **Leon** kotitšausonan kesäpraasniekkaa eli Valassin praasniekkaa Pielaveden Taipaleen kylässä viettää pyhän marttyyri Blasioksen kunniaksi.

Karjalan kielen kurssi syyskaudella Helsingissä

122445

KARJALAN KIELI, JATKOKURSSI A1.3-A2.1

(24 t syksy + 24 t kevät) 15.9.–1.12., to 17.00–18.30

Kurssi on tarkoitettu karjalan kielen alkeet osaaville, mutta tervetulleita ovat myös kaikki karjalan kielestä ja kulttuurista kiinnostuneet. Jatketaan vienankarjalan opiskelua ja karjalaiseen kulttuuriin tutustumista. Jatkokurssi antaa tilaisuuden syventää sanavarastoa ja kielioppia. Kurssilla luetaan tekstejä, tehdään harjoituksia ja keskustellaan.

Mukana myös kuvia Karjalasta ja karjalaista musiikkia. Kurssin pohjana on opettajan monistemateriaali.

Hinta 69 euroa (syksy), opettaja: Daria Markelova, FM

Ilmoittautuminen 9.8.–7.9. ja lisätietoja: www.kalliolankansalaisopisto.fi tai puh. 010 279 5080
Kurssipaikka: Kalliolan kansalaisopisto, Sturenkatu 11

KALLIOLAN KANSALAI SOPISTO / Uhtua-Seura ry

LAUKUNKANTAJAT

ELOKUU 2016

Höyryä kiukaalla

Valentina Ivanovna Karakina – Paron Val'a – on lähtöisin Vuokkiniemen Šittaniemen kylänosasta. Vuonna 1904 syntynyt ämmönsä **Paro Remšu** (omaa sukua **Kivisalo**) meni 24-vuotiaana vaimoksi vuokkiniemäläiselle **Tepposen Iivanalle**. Paro, tanakka nainen, oli ihminen, joka piti kaikesta huolen ja jonka sana oli laki. Nimensä Paro on kulkenut aina suvun naisten puhuttelunimissä.

Val'a aloitti koulunkäyntinsä Vuokkiniemessä mutta viimeiset luokat hän suoritti Kalevalan keskikoulussa. Muualta kouluun tulleet oppilaat asuivat internaatissa, jossa oli koululaisia eri puolilta Viena: Vuokkiniemestä, Vuonnisesta, Šombasta, Pistojärveltä, Paanajärveltä, Jyskyjärveltä, Kepasta. Koulun päätyttyä Val'a työskenteli Vuonnisen koulussa opettajan apuna lasten kasvattajana viitisen vuotta, mutta kun väki rupesi siellä vähenemään, hän siirtyi pariksi vuodeksi Kalevalan kouluun sekä Nuorisoliiton lastenjärjestön sihteeriksi.

Val'a päätyi opiskelemaan venäjän kieltä ja kirjallisuutta Petroskoin pedagogiseen yliopistoon ja valmistui opettajaksi 1981 työn ohessa. Vuotta myöhemmin Kalevalan sienimetsistä löytyi Vologdan alueelta kotoisin oleva mies, jonka kanssa muutettiin Petroskoihin. Siellä syntyivät pojat, joista vanhempi on koneista kiinnostunut insinööri ja nuorempi kirjoihin viehätynyt, jatko-opintojaan suorittava kielimies, jo vankka karjalan kielen tuntija.

Vienalaisjuuriset Valentina Karakina ja **Eeva-Kaisa Linna** matkasivat pitkin Paanajärveä ja keskustelivat karjalan kielen tilanteesta.

EKL Sinulla Val'a on pitkä historia opettajana ja karjalan kielen kehittäjänä.

VK No, on kyllä. Olen toiminut opettajaopistossa karjalan kielen opettajana, täydennyskoulutusinstituutissa metodikkona sekä erityisopettajana. Sitten olen työskennellyt kansallisuuspolitiikan ministeriössä kantakansojen osaston johtavana asiantuntijana. Sanastokomiteassa vastuullani oli vienankarjalan kieli. **Ljudmila Markianova** vastasi livvinkarjalasta ja **Liza Haritonova** vepsän kielestä. Ihania keskusteluja sanoista ja sanonnoista! Muistelen lämpimästi kiistoja **Pekka Zaikovin** kanssa Kiestingissä ja muualla puhutun vienan sanoista. Komitea toimii edelleen, eihän sanastojen täydentäminen lopu koskaan.

EKL Eivätkä vienankarjalan kielen ja kulttuurin kurssitkaan ole sinulle ihan uusi asia.

VK Taisin olla ensimmäisen kerran kielikurssilla vuonna 1994 Paltamossa. Siitä lähtien olen ollut aina mukana, aluksi oppilaana, sitten opettajana. Kun Pekka Zaikov jätti vuosia sitten opettamisen, tulin **Olga Karlovan** kumppaniksi. Aikoinaan Pekalla oli opettavanaan edistyneimmät oppilaat ja Olga aloittelijat. Vuonna 2012 jaoimme Olgan kanssa ryhmän toisin, opetimme vuorotellen kumpaakin ryhmää, minä puhumista ja Olga kielioppia.

EKL Olen nyt ollut kaksi kertaa kurssilla, jolla aina näyttää

Eeva-Kaisa Linna ja Valentina Karakina keskustelevat karjalaisuudesta.

olevan parikymmentä karjalaista opettajaa, lastentarhanopettajaa, journalistia. Mikä saa osallistujat tulemaan kesällä kursseille, usein pitkiäkin matkojen takaa?

VK Kurssi antaa oivan mahdollisuuden kokemusten vaihtoon. Erityisesti aikaisemmin kouluissa oli pulaa oppimateriaaleista. Viikon aikana voi jakaa tietoa materiaaleista ja keskustella pedagogisista menetelmistä sekä tietysti oppia kielellisesti uutta. Osallistuminen kohottaa itsetuntoa.

Osallistujilta edellytetään, että he tarvitsevat vienankarjalan kieltä työssään, kukaan ei tule kurssille ummikkona. Me opettajathan tunnemme kurssilaiset entuudestaan, Karjala on pieni tasavalta ja pieni on karjalaistenkin joukko, ja valitettavasti pienenee entuudestaan.

Viikon aikana joukkomme on usein myös näkyvä kyläyhteisössä, jossa olemme. Puhumme karjalaa, pukeudumme välillä kansanpukuihin, laulamme, tanssimme ja pelaamme kyykkää. Tämä kaikki tekee karjalaisuutta eläväksi.

Kurssin pitäminen tuo myös paikallisten eläjien karjalaisuuden näkyviin. Järjestämme heidän kanssaan yhteisiä tilaisuuksia.

EKL Karjalassa tehdään todella paljon työtä sen eteen, et-

HALLITUKSEN UUTISET

Vielä ehtii Wikipediaan

Karjalan Sivistysseuran hallitus julisti 110-vuotisjuhlavuotensa kunniaksi kilpailun artikkeleiden kirjoittamiseksi työn alla olevaan karjalankieliseen Wikipediaan.

Työn alla on kolme karjalankielistä Wikipediaa: vienankarjalaksi (krl), livvinkarjalaksi (olo) ja lyydiksi (lud). Näitä Wikipedia-tietosanakirjoja ei ole vielä julkaistu vaan ne ovat toistaiseksi hautomossa. Alun perin karjalankielistä Wikipediaa alettiin kehittää vuonna 2007. Tarkoitus oli luoda tietosanakirja, joka sisältäisi artikkeleita kaikilla karjalan kielen murteilla. Myöhemmin osoittautui, että teknisistä ja muista syistä on helpompi kehittää oma Wikipediensa kullekin murteelle, jolla on oma ISO-koodi.

Kilpailuun osallistujien tulee toimittaa sähköpostitse 30.11.2016 mennessä Karjalan Sivistysseuraan (toimisto@karjalansivistysseura.fi), cc Ilja Moshnikov (ilja.moshnikov@uef.fi), (Itä-Suomen yliopiston Kiännä-hanke) luettelo artikkeleista sekä tiedostona tekstit, jotka on tuottanut aikavälillä 11.4.–30.11.2016 Wikipediaan. Yhden artikkelin tulee sisältää vähintään 150 sanaa tai 7–8 virkettä. Kilpailutöiden mukaan ehdottajan tulee liittää käyttäjätunnuksensa (osallistujat tuottavat tekstinsä suoraan Wikipediaan), jotta arvioijat voivat tutustua kilpailuun osoitettuihin artikkeleihin Wikipedia-ympäristössä.

Korkeakouluharjoittelijana kesän työskennellyt Helsingin yliopiston opiskelija **Toni Saarinen** on litteroinut vanhoja kirjoituksia ja toimitanut niitä julkaistavaan muotoon. Karjalan tiedekeskuksen tekemää tutkimusta varten Toni on litteroinut luettavaan ja käyttökelpoiseen muotoon nipun vanhoja 1900-luvun alun kirjoituksia.

”Niin kun maailman linnut. Otto Rannan muistelmat” on kirjanen, jonka Toni on toimittanut julkaistavaksi Tie Vianaan -symposiumissa. Teos perustuu Otto Rannan käsin kirjoitettuihin muistelmiin elämästään Vienan Karjalassa ja Suomessa. Muistelmavivhko lojui Oton jäämistösä vuosia, kunnes hänen kolmannen ja neljännen polven jälkeläisensä kiinnostuivat siitä. Otto kertoo elävästi tarinoita muistelmissaan ja tekee itsensä näin tutuksi ja läheiseksi lukijoilleen. Muistelmien myötä Otto onnistui kasvattamaan jälkipolvilleen Vianaan ulottuvat juuret ja kiinnostukseen omaan taustaan.

Muitakin vienalaislähtöisten, Suomeen siirtyneiden karjalaisten muistelmia on työn alla.

Sivistysseuran 110-vuotiseen taivalleeseen liittyvä **Pekka Nevalaisen** juhlaulkaisu *Kulkukauppiaista kauppaneuvoksiin. Itäkarjalaisten liike-toimintaa Suomessa* on parhaillaan kustantajalla ja julkaistaan myöhemmin syksyllä.

Lukemattomien itäkarjalaisten ihmisten ja sukujen vaiheet ovat Suomessa ennen ja nyt kytkeytyneet kaupankäyntiin. Itä-Karjalasta saapuneet miehet hallitsivat pitkiä aikoja Suomessa harjoitettua kulkukauppaa, jolla oli merkityksensä maaseudun kulutushyödykkeiden tarjonnassa. Pekka Nevalaisen tutkimus maassamme harjoitetusta laukukaupasta on tähänastisista tutkimuksista laajin.

tä karjalan kieli säilyisi elävänä, ei vain tallenteina arkistoissa ja dokumenteissa. Karjalaisten keräjä on 25 vuotta laatinut resoluutioita ja asettanut tavoitteeksi virallisen statuksen saamisen karjalan kielelle. Asiat vaan etenevät hitaasti virallisella tasolla, monet niistä edellyttävät muutoksia lainsäädännössä.

VK On hyvä, että meillä on tällainen keräjä, julkilausumaan neljän vuoden välein kirjatut tavoitteet vaan tulisi saavuttaa järkevällä toiminnalla. Karjalan kieli on uhanalainen, valitettavasti karjalaisten on syytäkin pelätä kielen katoamista. Jotta kielestä tulee todellinen arjen käyttökieli, pitää tehdä paljon. Usein esitetty vaatimus yhdestä yhteisestä kielestä on mielestäni sulaa hulluutta.

Erilaiset kielikurssit ja -kerhot ovat hieno asia, mutta jos kieltä kuulee vain tunnin verran kerran viikossa, on se kuin höyrypilvi kiukaan päällä.

Tällä palstalla keskustellaan karjalaisuutta käsittelevistä asioista.

Karjalan Sivistysseuran Kemin alaosasto julistaa kirjoituskilpailun

”Sukuni vaiheet”

Kilpailun tavoitteena on karjalaisen kulttuurin ja historian tunnetuksi tekeminen nuorten itäkarjalais-taustaisten henkilöiden keskuudessa. Samalla herätellään nuorten kiinnostusta sukunsa vaiheisiin.

Kilpailuun voivat osallistua vuonna 1980 ja sen jälkeen syntyneet henkilöt, joiden sukujuuret ovat Itä-Karjalassa (Viena tai Aunus).

Kirjoitusten tulee käsitellä suvun vaiheita aikavälillä 1910–1955. Kirjoitus voi koskea koko aikaväliä tai vain osaa siitä keskittyen johonkin henkilölle tai suvulle merkittävään tapahtumaan. Kirjoituksissa voidaan myös paneutua esimerkiksi suvun elintapaan Karjalassa; tapahtumiin ja syihin, jotka johtivat suvun muuttoon Suomeen; muuttoon tai pakomatkaan Suomeen; asettumiseen Suomeen; kotoutumiseen.

Yksi kirjoittaja saa osallistua korkeintaan kolmella kirjoituksella. Kirjoituksen maksimipituus on 30 arkkia. Kirjoitusten tulee olla alkuperäisiä ja aiemmin julkaisemattomia.

Kirjoitusten tulee olla joko suomen- tai karjalankielisiä.

Kirjoitukset tulee varustaa nimimerkillä. Tekstit tulee kirjoittaa tietokoneella A4-arkeille ja vain yhdelle puolen arkkia. Tekstin fonttikoon tulee olla vähintään 12 pt. Suositeltava riviväli on 1,5.

Kirjoittajan yhteystiedot (nimi,

osoite, puhelin ja sähköpostiosoite) kirjoitetaan paperille, joka suljetaan erilliseen kirjekuoreen. Kuoren päälle kirjoitetaan nimimerkki.

**Teksti ja kirjekuori, jossa on nimimerkin tiedot, toimitetaan yhdessä kuoressa osoitteeseen:
Simo Kannelsuo,
Lehtokatu 26 B 7,
94100 Kemi.**

Kilpailutyöt tulee palauttaa viimeistään 30.11.2016.

Kilpailun palkintoihin on varattu 1 000 €. Ensimmäinen palkinto on 500 €, muut palkinnot jaetaan kilpailuraadin harkinnan mukaan.

Kilpailutekstit arvostelee raati, johon kuuluvat Karjalan Sivistysseuran Kemin alaosastosta Martti Takalo, Pauli Timonen ja Simo Kannelsuo, sekä Nordbooks-kustantamosta kustantaja Matti Ylipiessa.

Kirjoituksia ei palauteta. Palkitut kirjoitukset voidaan julkaista Karjalan Heimossa ja/tai Karjalan Sivistysseuran nettisivuilla, eikä niistä makseta erillistä julkaisukorvausta.

Kilpailun tulokset julkistetaan tammikuun lopulla 2017.

**Lisätietoja kilpailusta antaa
Simo Kannelsuo
sähköposti simo.kannelsuo@pp.inet.fi, puhelin 0400 891536**